

Målbilde 2020

Hva har skjedd og hva bringer framtiden ?

Oppdal 28. oktber 2013

Ståle Gjersvold / Olav Sem Austmo

Hovedretning 2014-2016

Fortsatt gjennomføringsfokus og gevinstrealisering i tråd med Målbilde 2020

og

*etablere økt strategisk og strukturell beredskap
(Nett, vind og nye forretningsmuligheter)*

Tilbakeblikk

Drivere for endring

- ▶ Fusjon Trondheim
- ▶ Sarepta
- ▶ Bransje i endring – mer innovasjon (IT/teknologi)
  - Nett (strukturelle endringer)
  - Kraftpris (fokus kjerne, og kostnadsreduksjon)
  - Klima/fornybar energi (EU/Norge)
- ▶ Internt i TE: Autonome selskap – reduksjon morstab

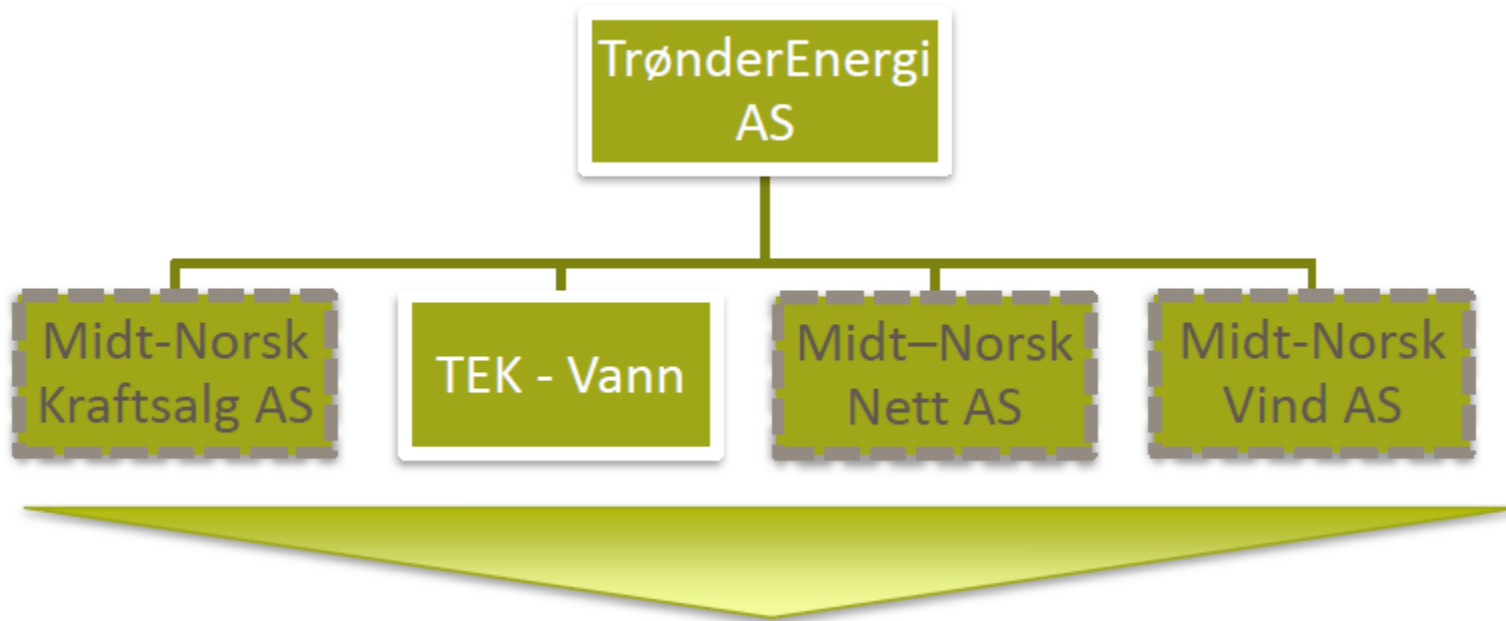
Utfordringer :

- ▶ Eiere har forventet høyt «fast» utbytte
  - Kraftig reduserte kraftpriser en utfordring
- ▶ Fusjonssmerter NETT
  - Økt nettleie
  - Nytt kundesystem (MAFI) – meget krevende for organisasjonen
- ▶ Gap i forhold til «nye» krav
  - Forretningsorientering
  - Ledelsesprosesser
  - Nettverk sentrale myndigheter

Styrker i TE:

- Drift av vannkraft / forsyningsikkerhet (kjerne)
- Verdier -> solid merkenavn
- Finansiering

Strategisk retning

- ▶ Færre og større enheter
- ▶ Helt eller delvis eierskap i datterselskaper
- ▶ Utvikle datterselskapene i retning av mer autonome enheter
- ▶ TrønderEnergi AS skal ivareta eierrollen ovenfor datterselskap. Begrenset tjenesteproduksjon

Strategisk tilpasning er i betydelig grad drevet av endring i rammebetingelser for kraftbransjen

Midt-Norsk Vind
AS

Nordisk vindkraftgigant – TE ønsker sin andel av veksten innen utbygging av fornybar energi i lys av fornybarhetsdirektivet

Midt-Norsk Nett
AS

Konsolidering innen nettvirksomheten er et sterkt politisk ønske. TE ønsker å ta en aktiv rolle i denne utviklingen. Utvanning og delt eierskap er nødvendig for å lykkes med ytterligere fusjoner

TEK

Arvesølvvet skal fortsatt være heleid av TE – selskapet skal fokusere på effektiv drift av egne og felleseide kraftverk

Midt-Norsk
Kraftsalg AS

Innføringen av felles nordisk sluttbrukermarked vil føre til sammenslåinger av selskaper. TE må tilpasse seg denne utviklingen og sikre større marginer

Store endringer i selskapet

► Strukturelle grep

- LØFTE (70 åv, mor fra 49-22)
- NY ORGANISASJONSMODELL (færre FO, eierfokus i stab/mor)
- FORNYELSE LEDERGRUPPA (kommunikasjon, finans, forretningsutvikling, Nett, Kraft)
- NEDLEGGELSE INVESTERINGSVIRKSOMHET
- SALG LOQAL
- NETTSTRUKTUR: KJØP AV MALVIK OG TYDAL
- UTLAND UNDER AVVIKLING (6 åv.)
- NIDIT under avvikling

► Bevegelse i strategisk retning:

- EIERE – endret vedtekter og utbyttepolitikk
- Midt Norsk nettstruktur
- MARKED – 30.000->50.000 kunder
- KONSESJON SAREPTA

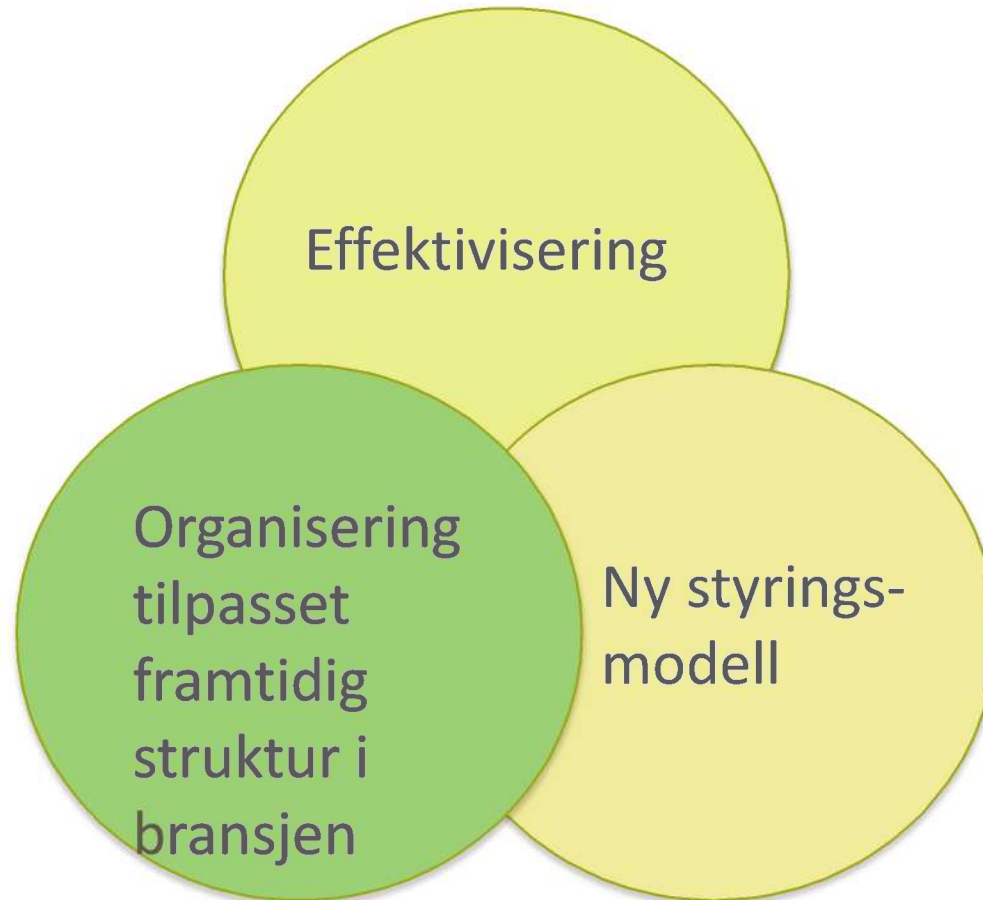
Konsernet slik det framstår ved inngangen til 2014

Resultat av målbilde 2020:

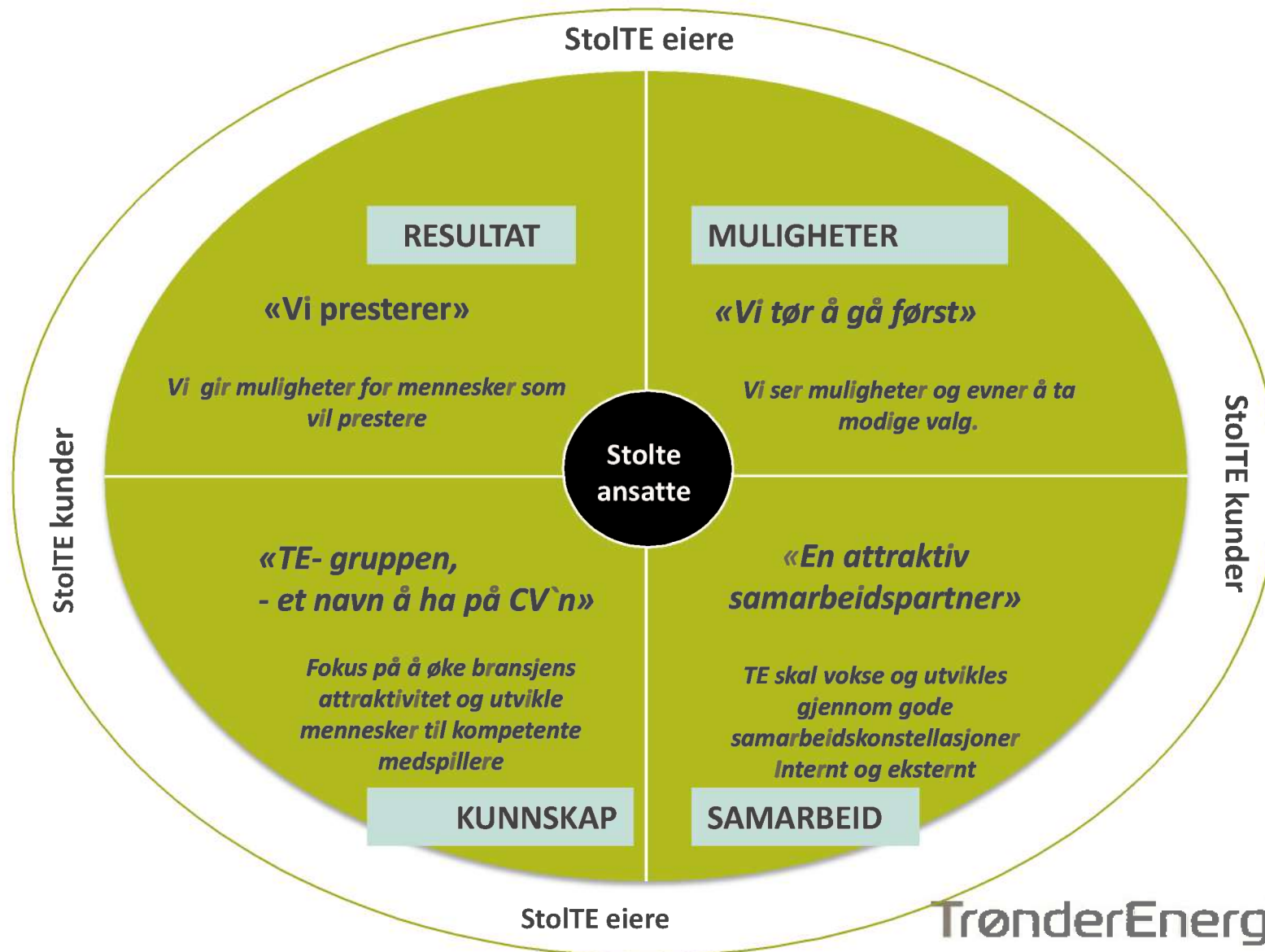
- Antall virksomhetsområderer betydelig redusert
- Vekst innen kjernevirksomheten er i rute
- Prosess med å bygge egenkapital godt i gang

FORSATT FORBEDRINGSFOKUS – LØFTE 2016

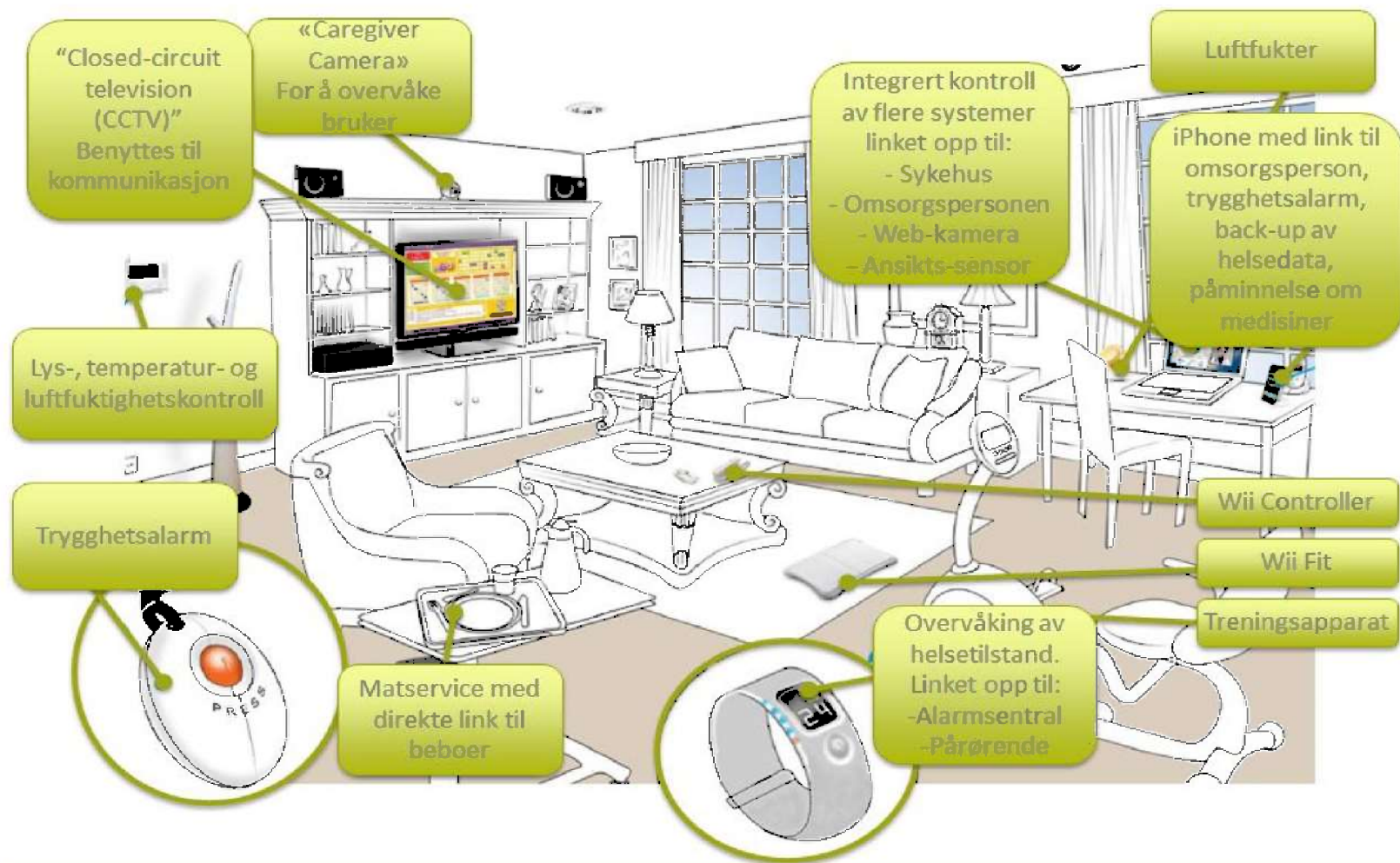

LEDELSE – ANSATTE - ORGANISASJON

Nye muligheter for TrønderEnergi og våre eiere

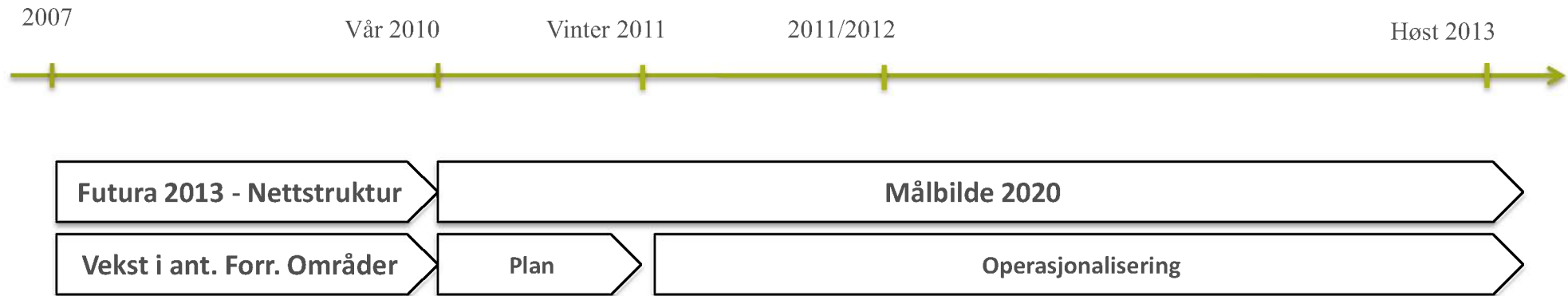
Det offentlige (og brukerne) har et ønske om å flytte tjenester til hjemmet - kostnader knyttet til å drifte en institusjonsplass ligger på 700 000 - 1 000 000 i året

Fokusområder

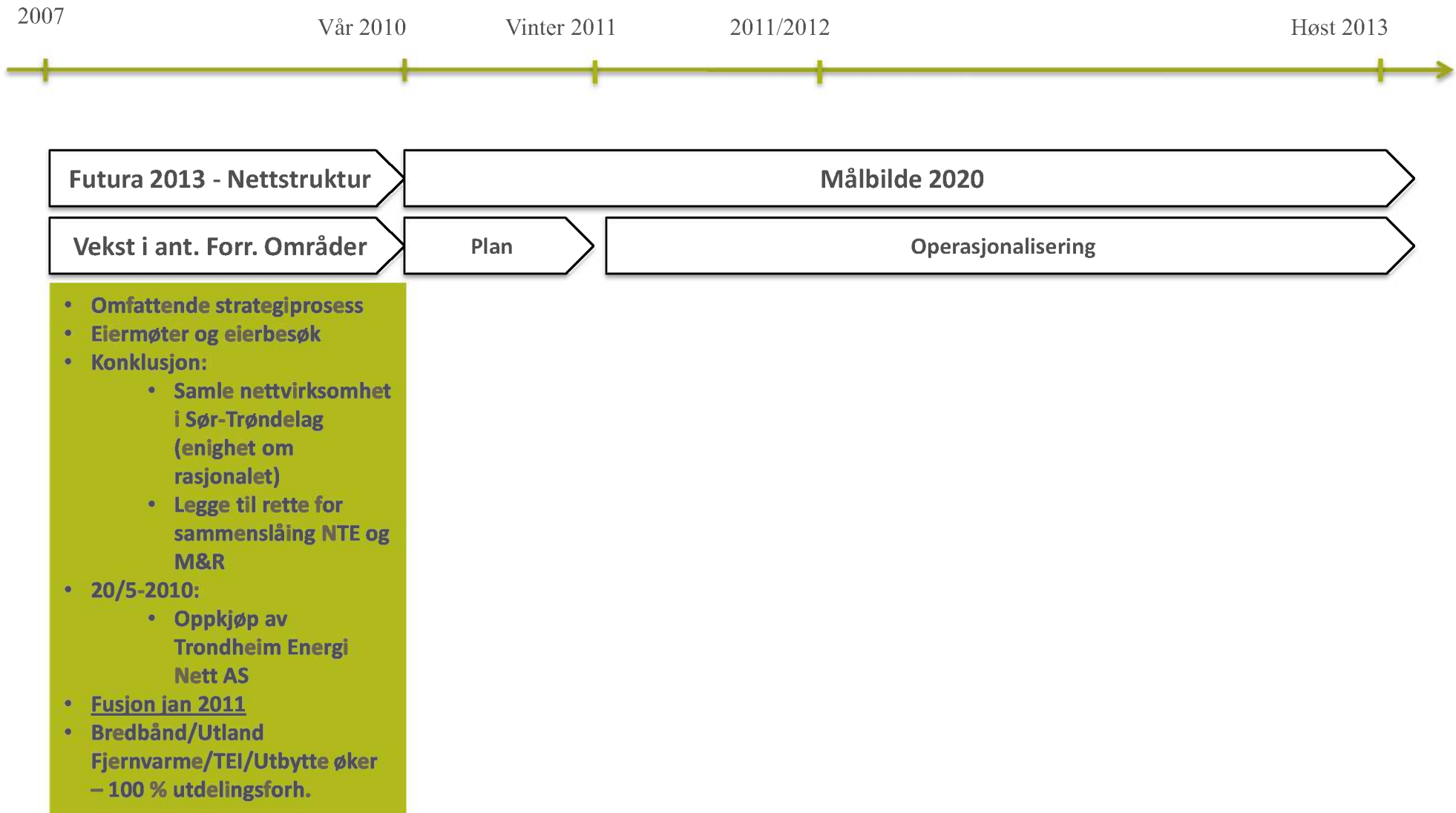
- ▶ FOKUS KJERNEVIRKSOMHET – leveringsevne
- ▶ KULTUR (NytTE)
- ▶ LEVERE RESULTAT SOM FORVENTET - kostnadsfokus

Et lite tilbakeblikk

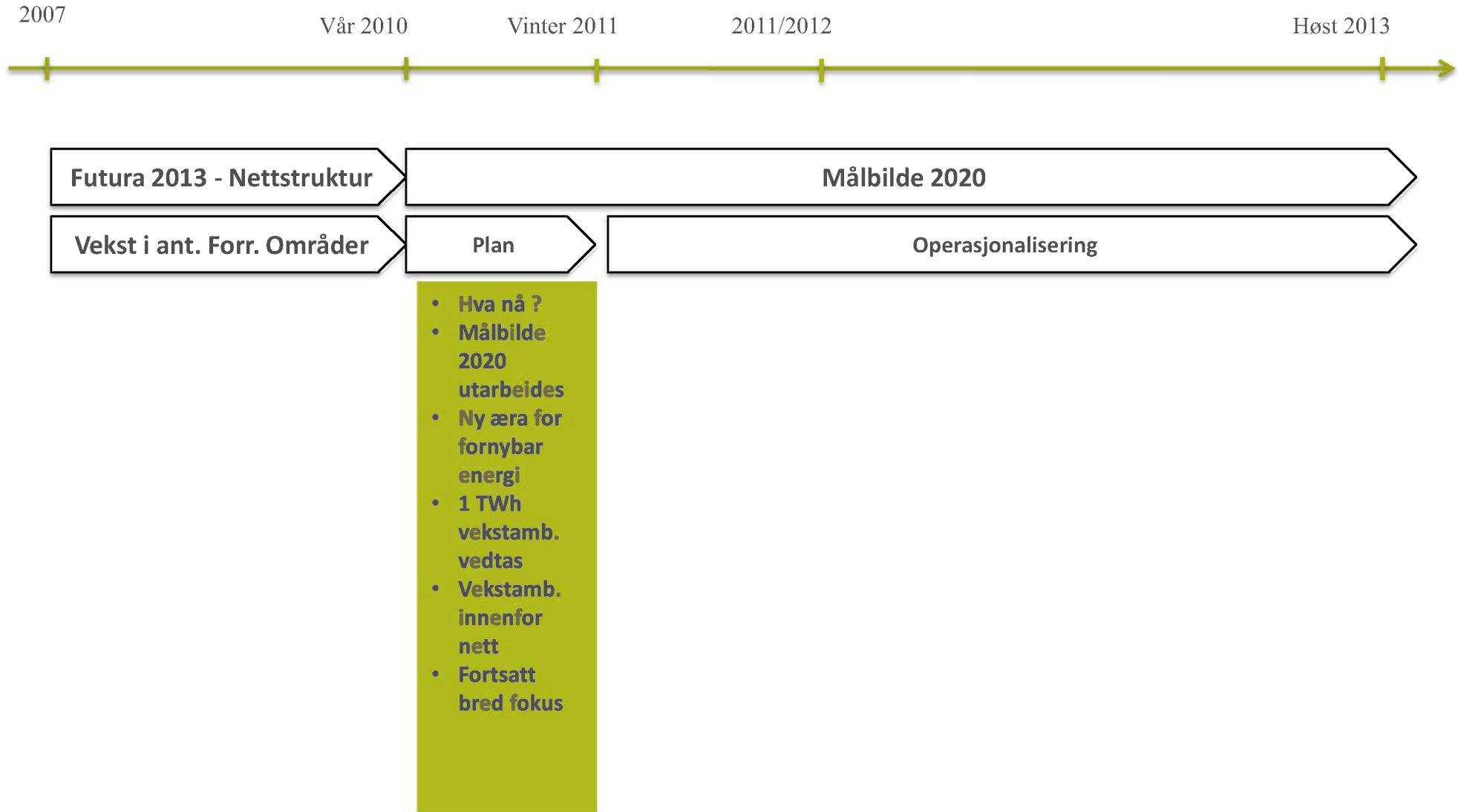
Perioden fra 2007 - 2013

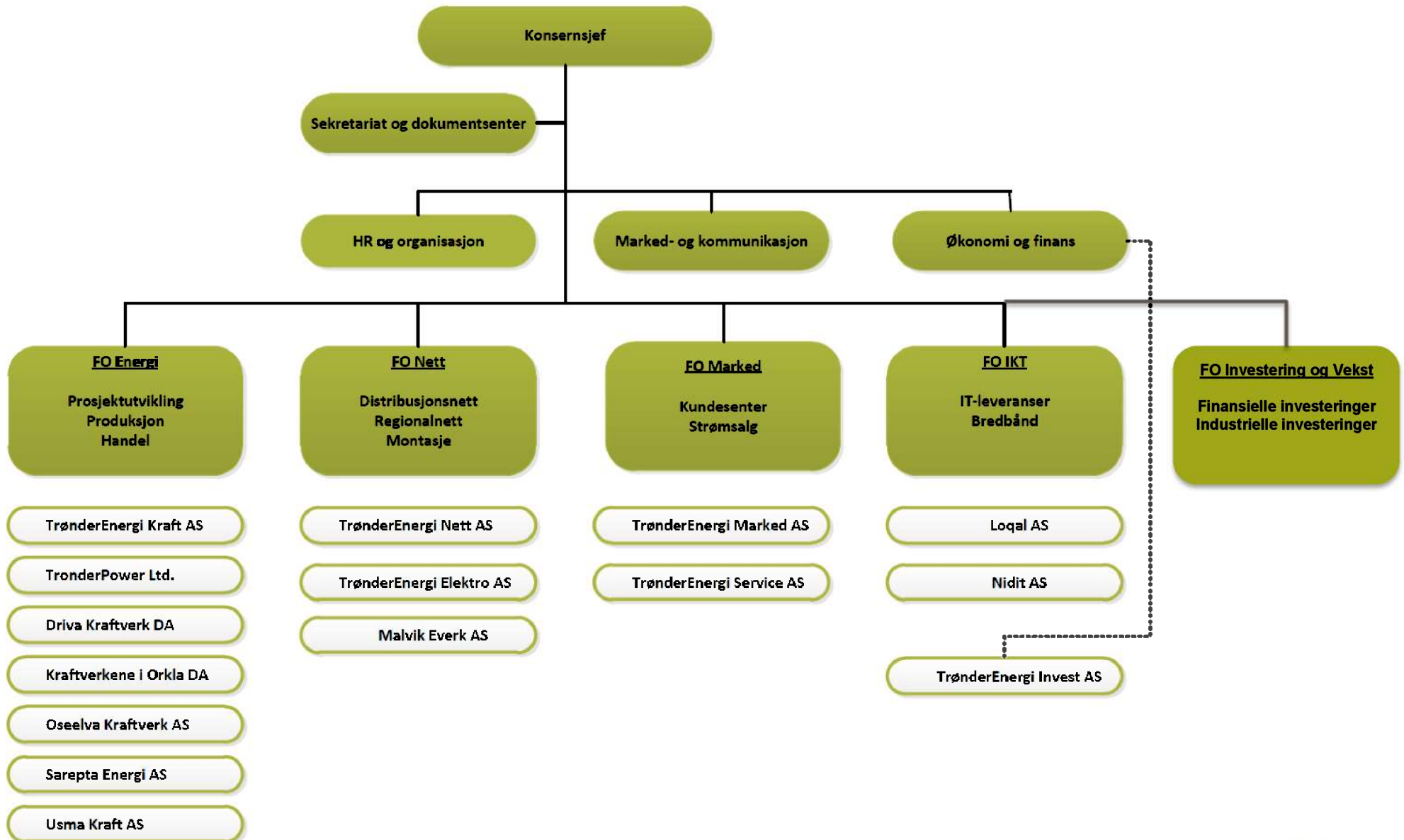
2007 - 2010: Futura 2013 - Nettstruktur

2010: Målbilde 2020 utvikles og vedtas

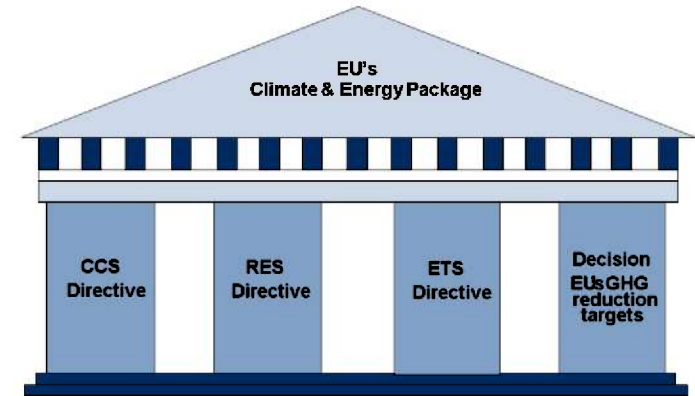
TE konsern ved inngangen til 2011

TE's målbilde 2020 og strategi bygger på globale utviklingstrekk

Vedtatt høsten 2010

- ▶ Globalt
  - ▶ Vekst i energibehovet / Klimautfordring
- ▶ EU
  - ▶ Klima og forsyningssikkerhet
- ▶ Norge
  - ▶ Norge må øke produksjon av fornybar energi
  - ▶ Elsertifikatmarkedet er et virkemiddel for å øke andelen fornybar energiproduksjon
- ▶ Midt-Norge
  - ▶ Stor kraftubalanse i Midt-Norge
  - ▶ - 7 TWh i et normalår
- ▶ TrønderEnergi
  - ▶ TE's ambisjon er å øke produksjon av fornybar energi med 1 TWh
    - Mye av dette potensialet ligger innenfor vind
  - ▶ Vekstambisjon og potensial innenfor Nett

Elsertifikatsamarbeidet

- Totalt kommer det felles elsertifikatsystemet til å finansiere utbygging av 26,4 TWh fra 2012 til 2020, likt fordelt på begge land.
- 26,4 TWh utgjør 13 prosent av total fornybarproduksjon i de to landene og 10 prosent av total kraftproduksjon. Det er en formidabel satsing på fornybar kraftutbygging!
- Myndighetene i Norge og Sverige har samarbeidet om vurderinger av produksjonsmulighetene i begge land. Det forventes å komme vannkraft spesielt i Norge, biokraft spesielt i Sverige og vindkraft i begge land.

Utsi og energidepartementet

www.regjeringen.no/oes

Ambisjon

"Et midtnorsk kraftsenter"

TrønderEnergi skal utnytte sin ledende posisjon i regionen til å være synlig nasjonalt og internasjonalt

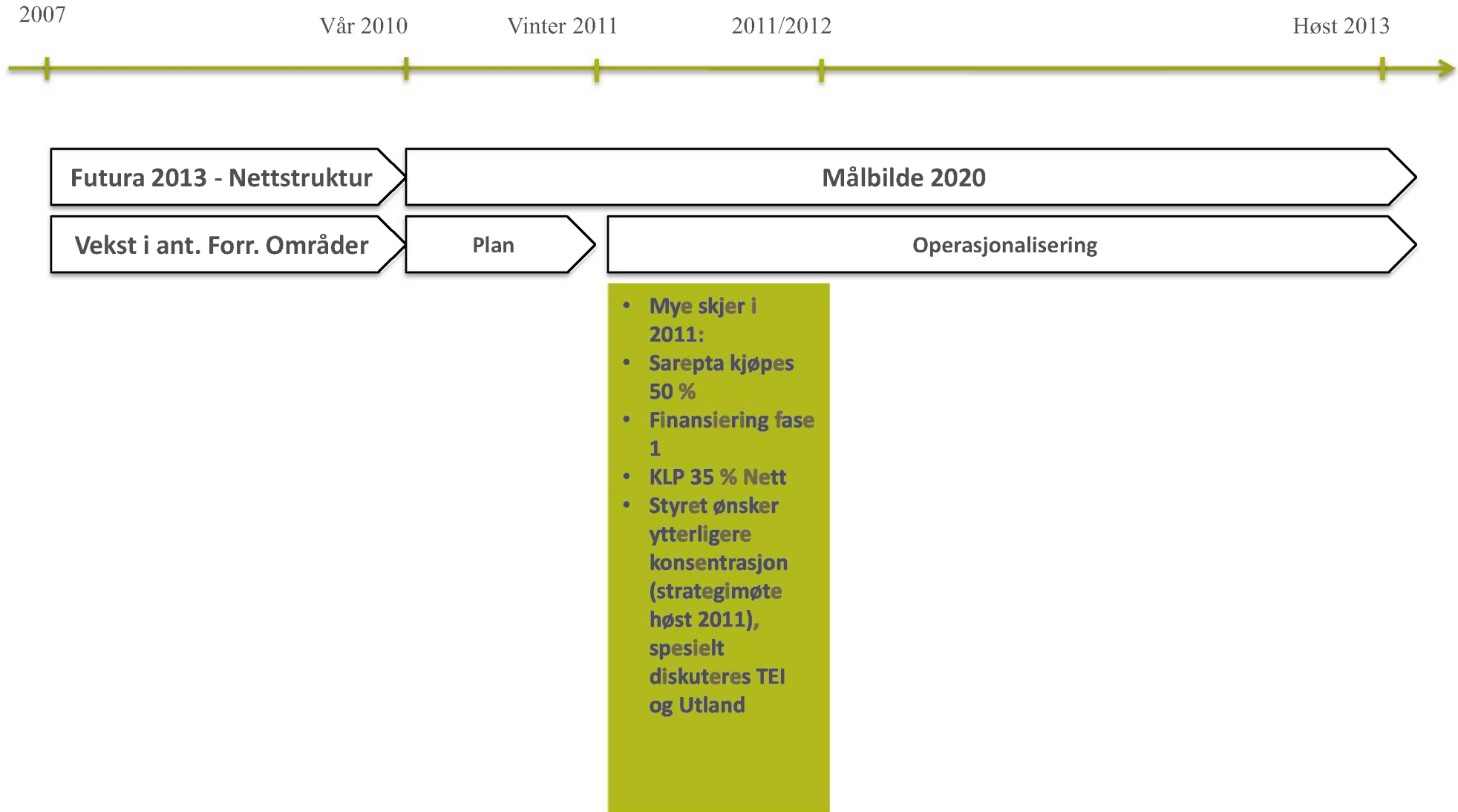
Konsernet slik det framsto i 2010 etter målbildeprosessen

► Målbilde:

- Bygge ut 1 TWh ny kraft
- Innta posisjonen som det mest effektive nettselskap i Norge
- Å være den foretrukne integrasjonspartneren i Midt-Norge

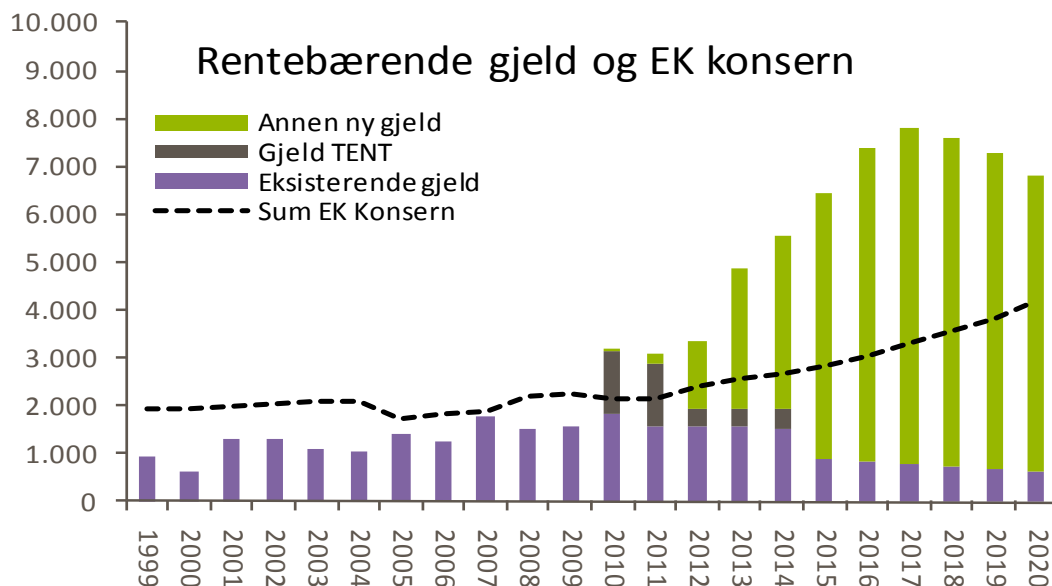
2011: Realiseringen av Målbilde 2020 starter

Sarepta ble kjøpt med følgende begrunnelse:

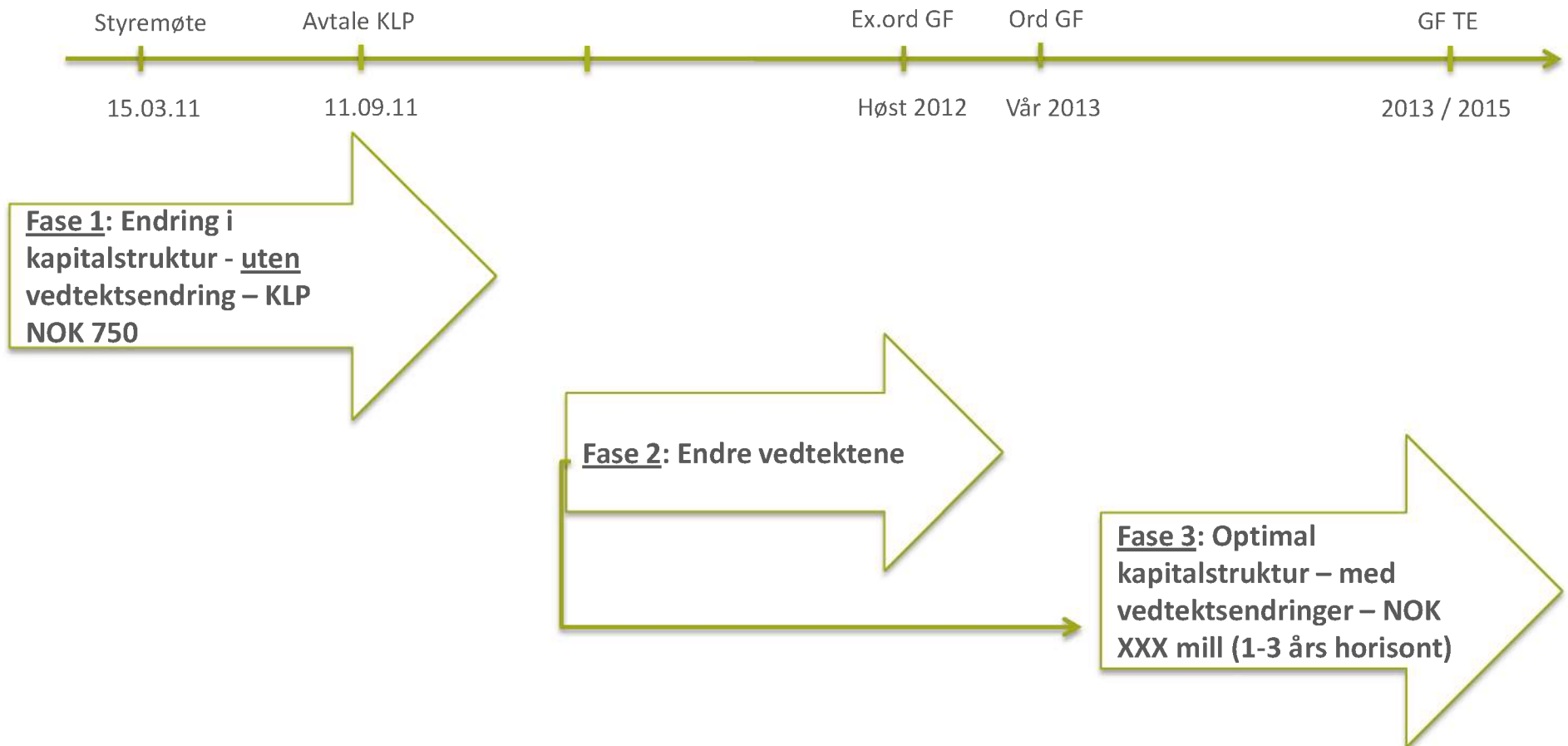
- ▶ Ved realisering bidrar prosjektene i Sarepta med 1,8 TWh ny vindkraft – 50% andel gir 0,9 TWh i økt produksjon som igjen vil bidra til økt utbytte hos våre eiere => **Oppfyllelse av målbilde 2020**
- ▶ Sarepta har noen av de beste vindprosjektene i Norge
  - Veldig gode vindforhold
  - Ligger i vårt kjerneområde; gevinst for optimalisering av drift, merverdi for de av våre eierkommuner parkene ligger i og vi kjenner område og forhold (lokaliteter, politiske forhold, vindforhold, etc)
- ▶ Sarepta vil gi 50/50 delt eierskap NTE/TE
  - NTE og TrønderEnergi blir den dominerende aktør innen vindkraft i Midt Norge
  - 2 selskaper lokalt eid i Trøndelag vil ha kontroll over de store vindkraftressursene i Midt Norge

Målbilde 2020 – betydelig kapitalbehov

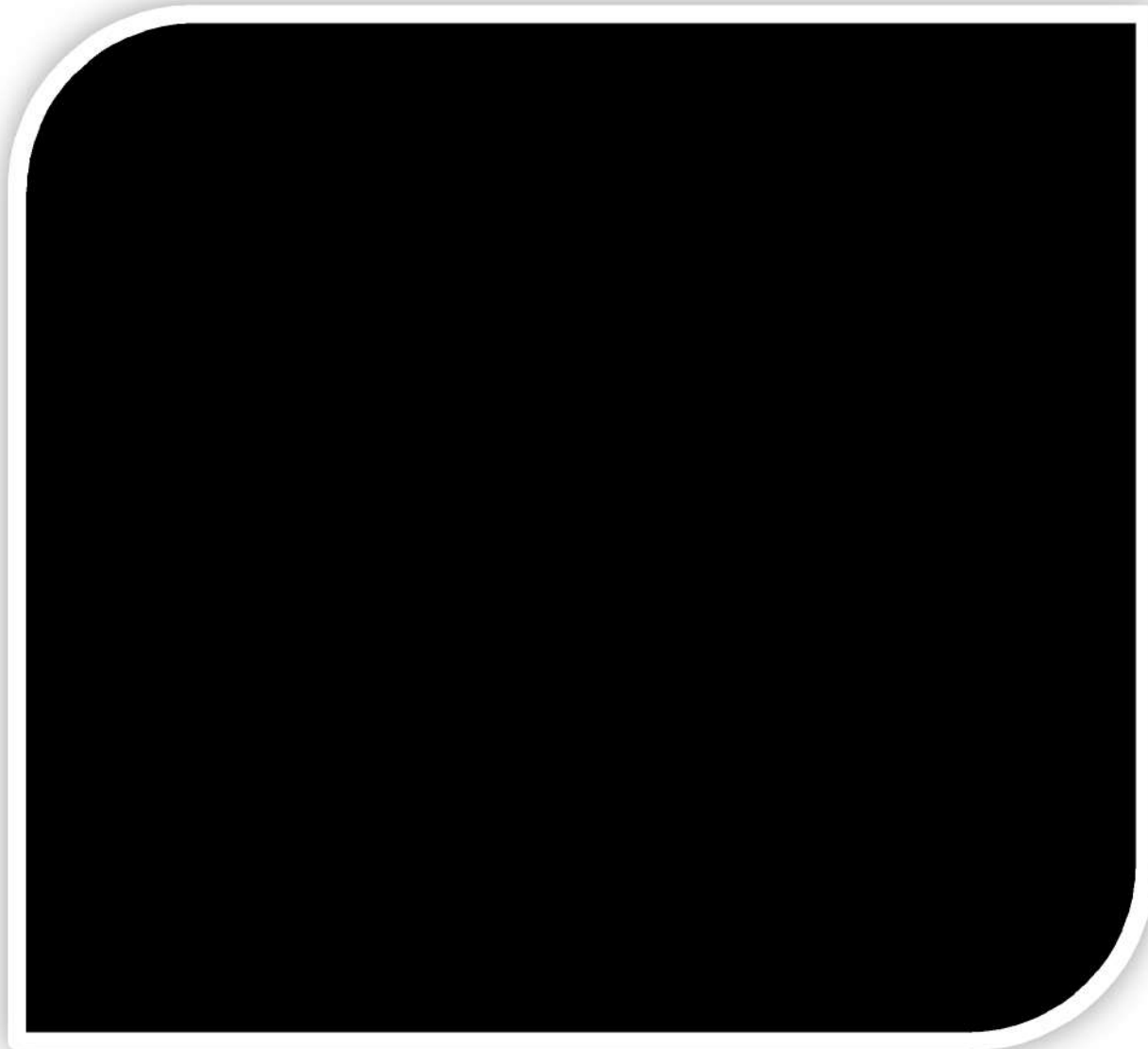

- ▶ Dagens balanse samt alle nye antatte investeringer er lagt inn
- ▶ For å gjennomføre investeringene må konsernet ha tilførsel av kapital
- ▶ Kapitalbehovet må dekkes gjennom en kombinasjon av egenkapital og gjeld
- ▶ **Kapitalbehovet anslås til ca NOK 4,5 mrd**

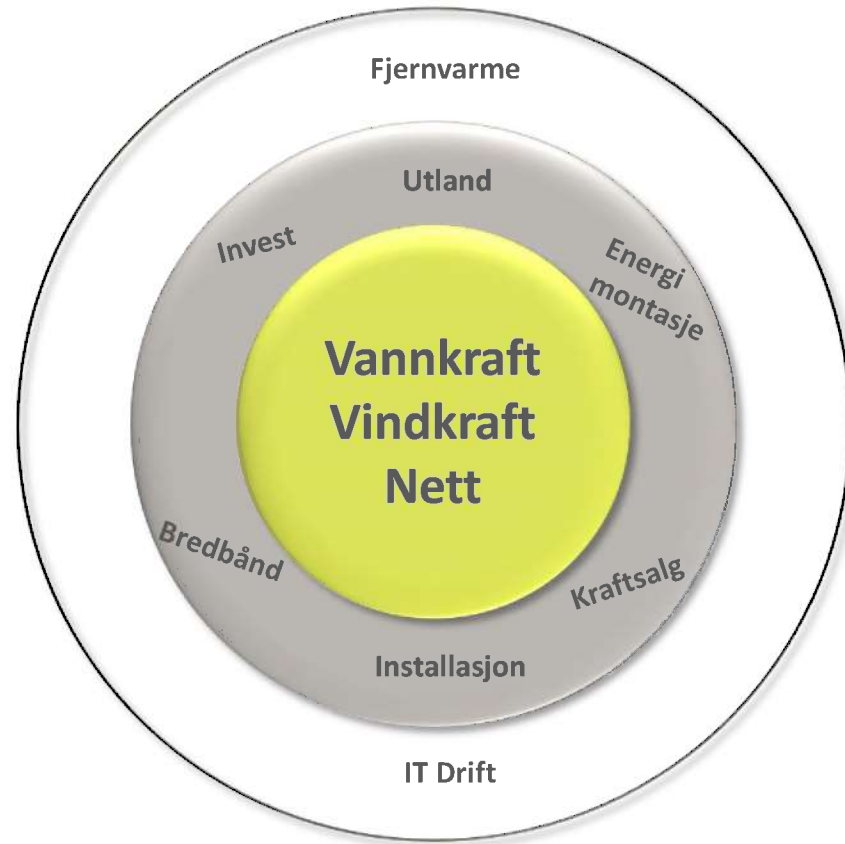
Vi planla samtidig i 2010 en langsiktig finansieringsplan

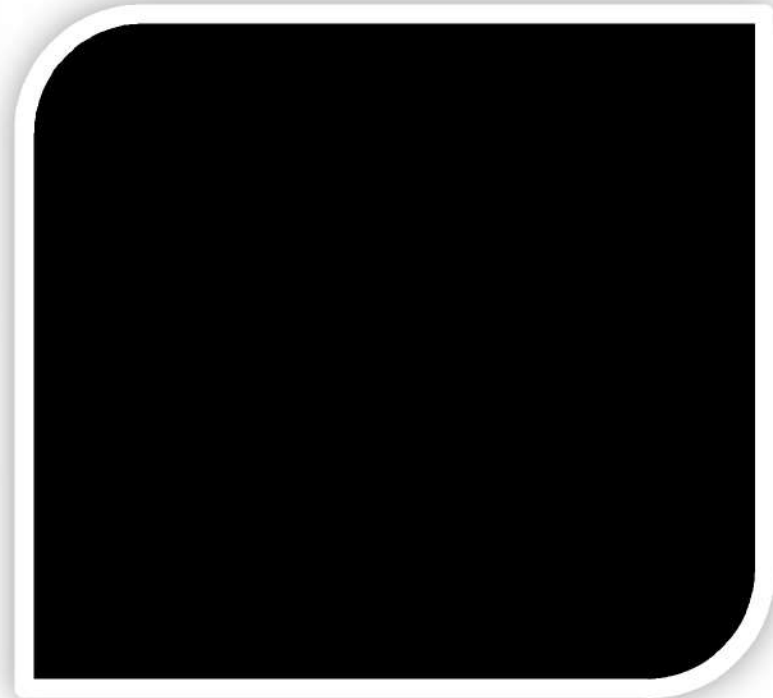
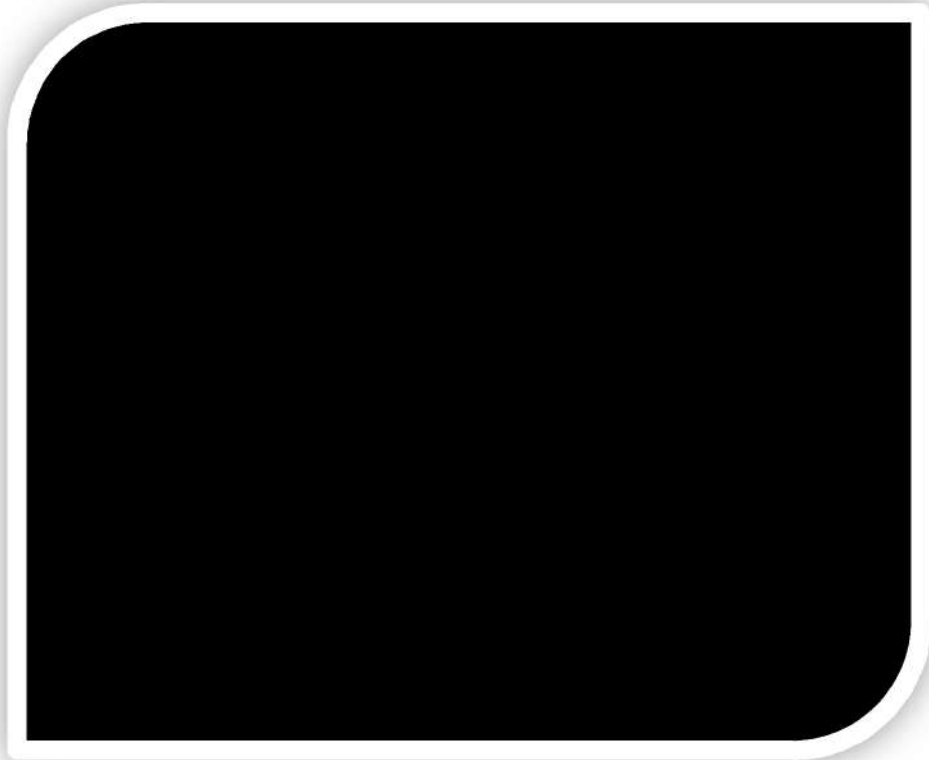
Fase 1: KLP inn på eiersiden i TEN

I strategisamling høsten 2011 settes TEI og Utland på transferlista

På god vei mot målbilde 2020 - nettvirksomheten

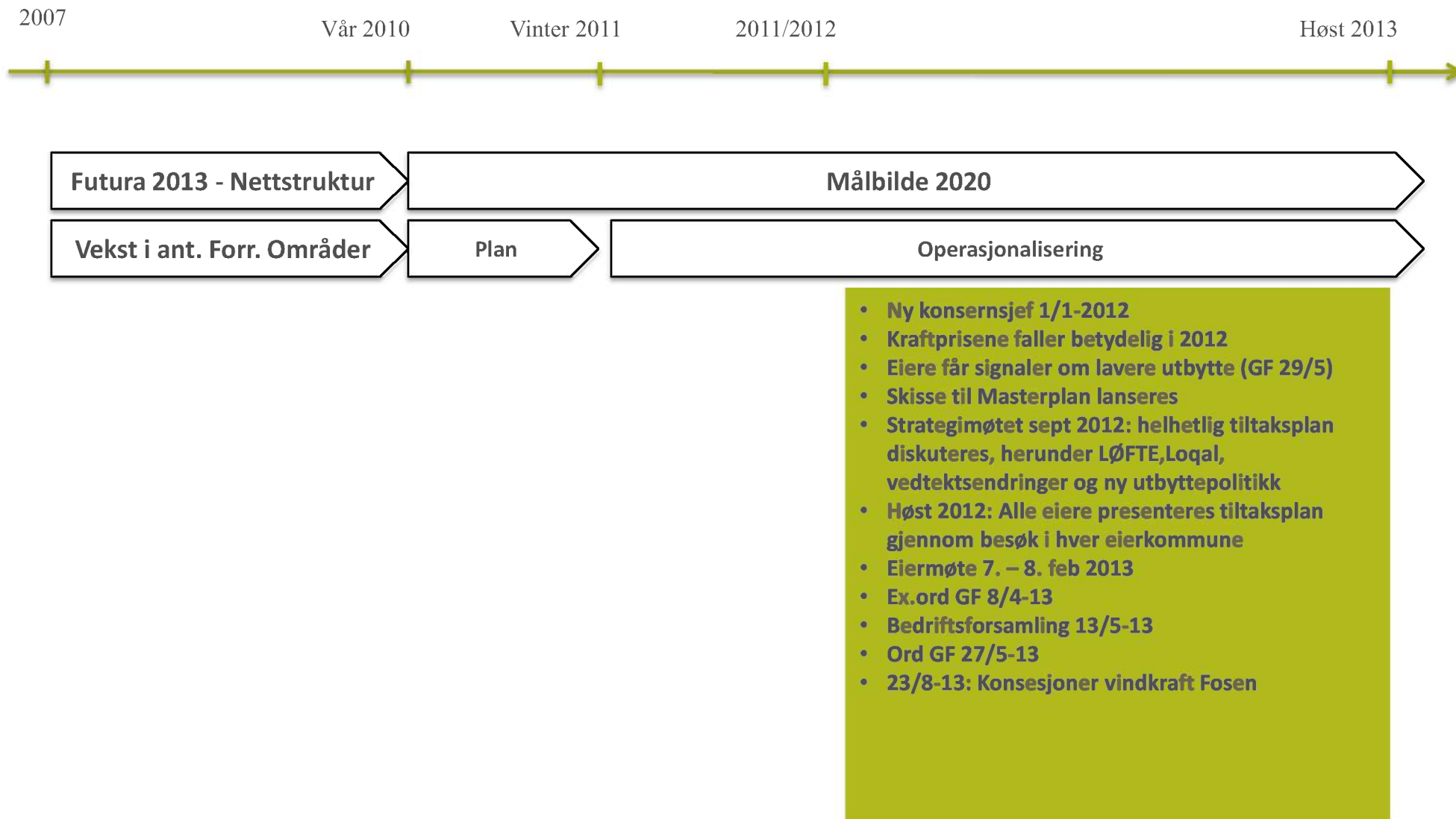

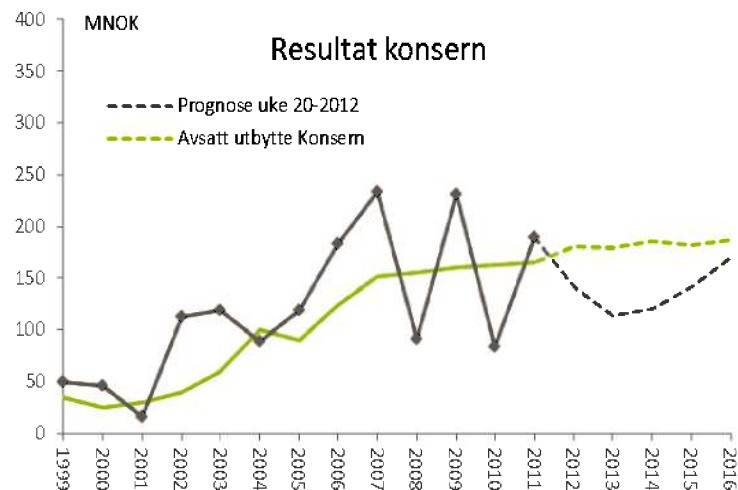
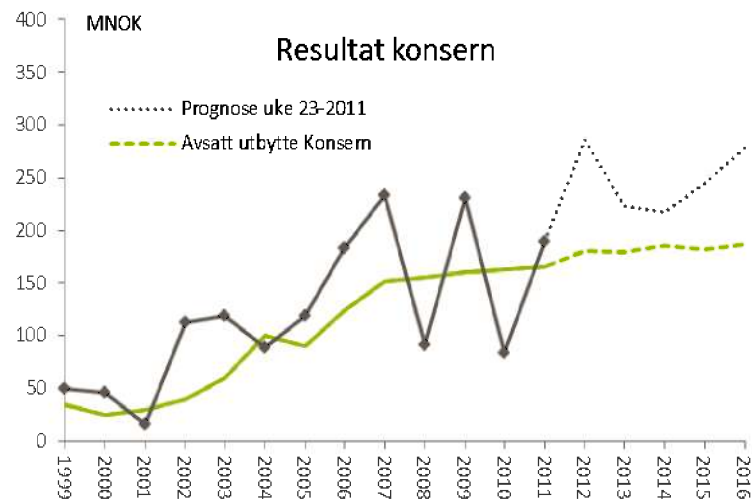
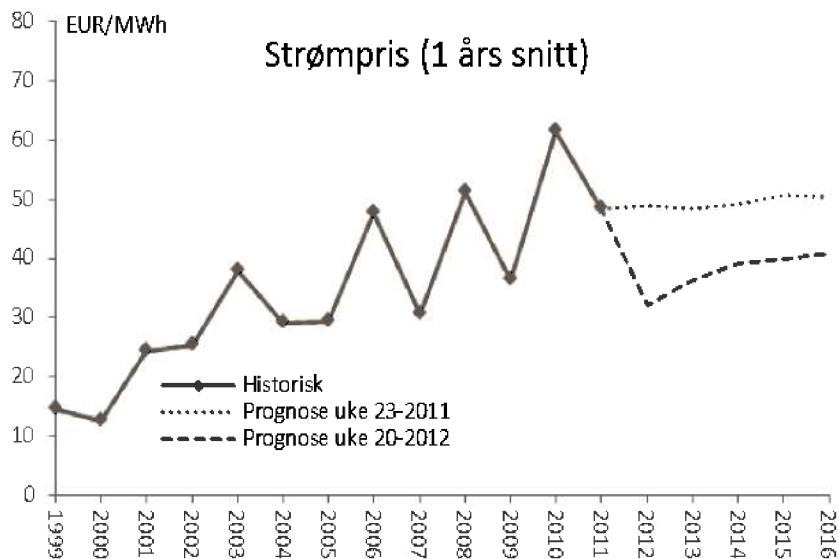
På god vei mot målbilde 2020 - vind og vannkraft

- Prosjektportefølje på 2 TWh eies sammen med NTE gjennom Sarepta
- Ytre Vikna del 1 er allerede ferdigstilt på solid måte
- Usma kraftverk i Selbu er under bygging

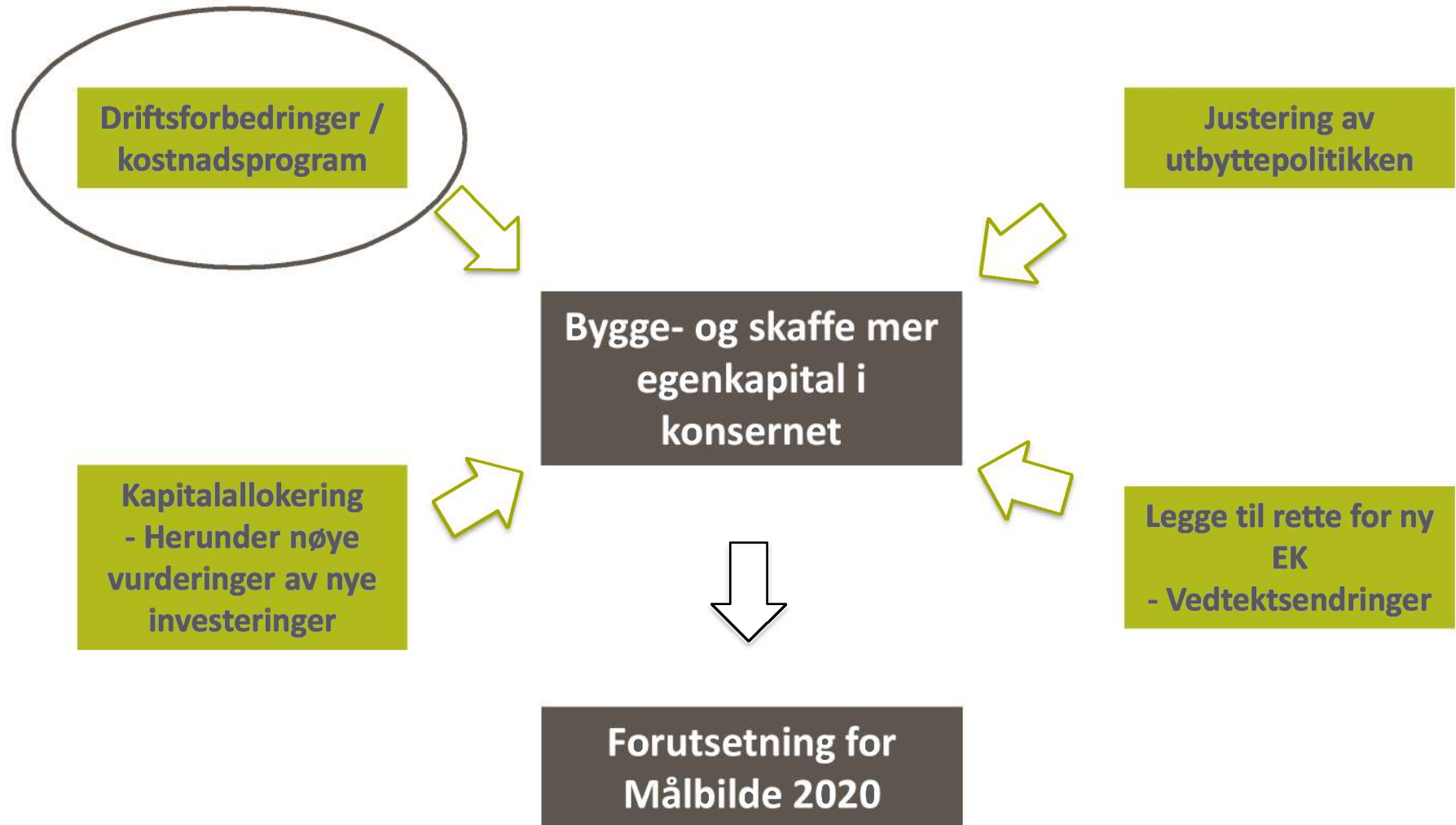
2012 – 2013: Fortsatt gjennomføring av Målbilde 2020 i fokus

Vi startet med å forklare konsekvensene av fallende kraftpriser våren 2012

Samtidig laget vi en masterplan for tiltak både internt i selskapet og hva eierne burde bidra med – 4 bolker

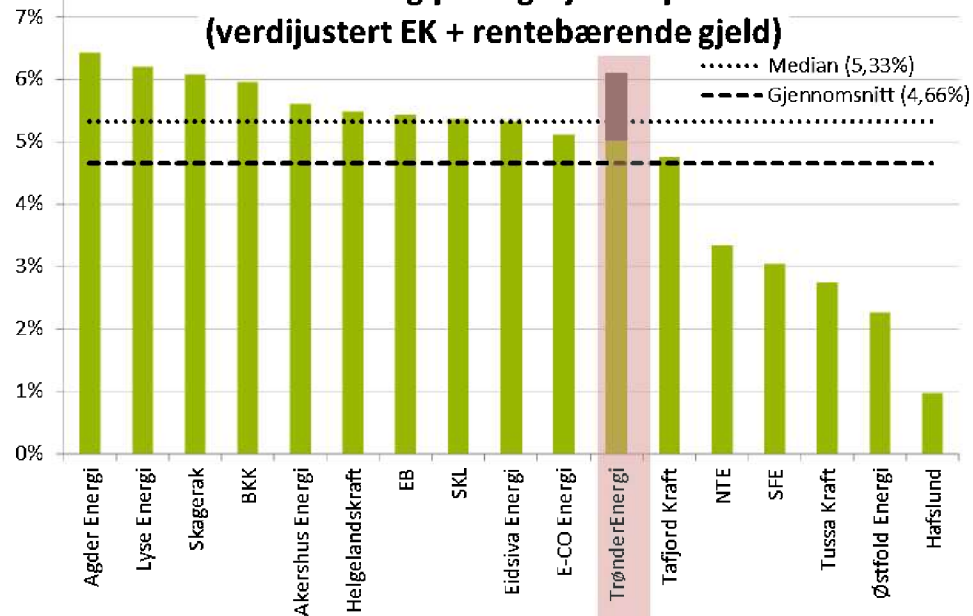
LØFTE

2013-15

LØFTE
2013-15

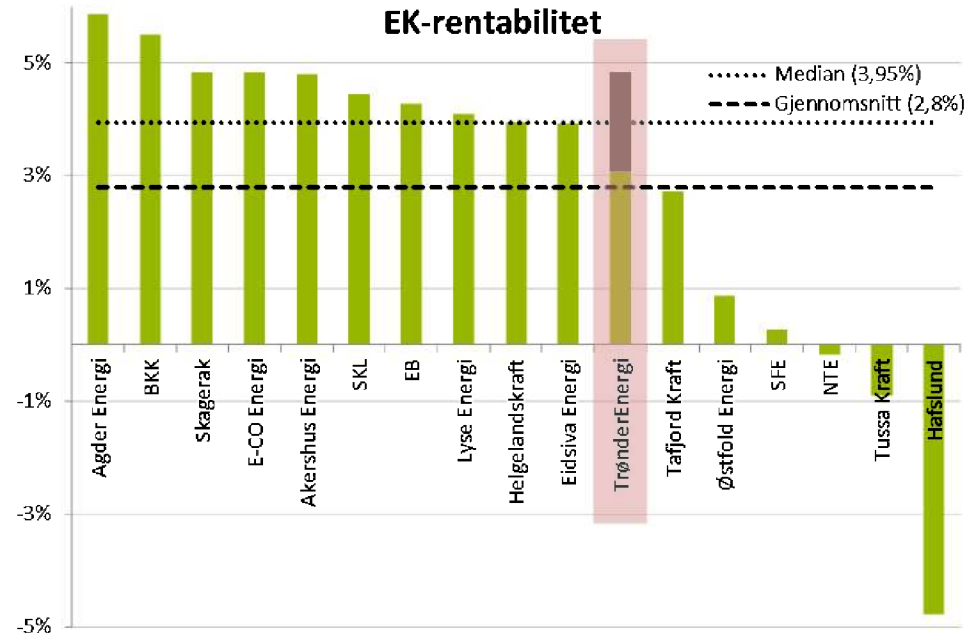
Bransjeanalyse 2011

Avkastning på engasjert kapital (verdijustert EK + rentebærende gjeld)

- En bransjeanalyse av konsernet viser at konsernresultatet i 2011 måtte vært ca 100 MNOK høyere for å havnet på «pallplass» i bransjen.

EK-rentabilitet

65 må gå fra Trønderenergi

Kraftkonsernet nedbemanner for å spare 100 millioner kroner. Ansatte får frist til i morgen for å søke om sluttpakke.

Konsernsjef Ståle Gjersvold sier de ønsker å gjennomføre nedbemanningen med frivillige ordninger, enten gjennom avtaler om etterlønn eller avtalefestet pensjon. Innen 20. juni skal det være klart hvem som må forlate selskapet. Alle får søke om sluttpakke, men det er ikke gitt at alle får ja, ifølge Gjersvold.

– Vi skal tilstrebe å finne løsninger for alle. Men hvis det til slutt ikke er sammenfall med funksjoner og hvilke personer som blir igjen, vil det være ak-

tuelle å gå til oppsigelser, sier han. Allerede i morgen går fristen ut for å søke om sluttpakke, men Gjersvold sier det lenge har vært klart hvilke grep selskapet kom til å ta. På et allmøte den 18. desember i fjor, ble det konkludert med overtallighet i konsernet.

Halvering i morselskapet
– Vi startet prosessen over nyttår, og det har vært mange allmøter og annen informasjon underveis. Dette har ligget i korset hele tiden, men det er blitt

mer konkret etter hvert, sier han. Det er totalt 65 overtallige som skal fases ut i perioden fram mot 2016. Det er allerede inngått avtaler med 32 ansatte i datterselskapet Trønderenergi Nett, hvor det har pågått en effektiviseringsprosess siden oppkjøpet av nettvirksomheten til gamle Trondheim E-verk. Av de øvrige 33 er det 17 overtallige i morselskapet, hvor det går mot en halvering av staben.

Tre hovedårsaker
Gjersvold sier omorganiseringen har tre årsaker. For det første skyldes det oppkjøpet av nettet i Trondheim, som i seg selv førte til overtallighet. For det andre lavere strømpriser fort til mindre lønnsomhet, og for det tredje så har selskapet plan-

FAKTA
100 mill.
kroner skal kraftkonsernet Trønderenergi spare

1. Kutter: Trønderenergis konsernsjef Ståle Gjersvold (t.v.) og prosjektleder for omorganiseringen, Arnt Inge Sætern, sier det har vært en krevende prosess, men at samarbeidet med de ansatte har vært godt. Foto: VEGARD EGGEN

– For at eierne skulle være med på å endre utbyttepolitikken, så var det viktig at virksomheten selv tok sin del av jobben.

STÅLE GJERSVOLD, konsernsjef Trønderenergi

er om å investere milliarder i vindkraft.

Til vindkraftutbyggingen trengs det kapital, og på en ekstraordinær generalforsamling i april gikk eierkommunen med på å endre vedtektene i konsernet, slik at en større del av overskuddet blir igjen i konsernet. Gjersvold sier at eierne ikke ville gått med på å frasi seg utbytte, uten at det samtidig ble gjennomført en effektivisering.

– Dette er en del av arbeidsdelingen mellom eierne, de ansatte og virksomheten. For at eierne skulle være med på å endre utbyttepolitikken, så var det viktig at virksomheten selv tok sin del av jobben, sier han.

ASTÅLE LANGØRGEN 988 07 152
staale.langorgen@adresseavisen.no

BAKGRUNN

Trønderenergi kutter

- Trønderenergi eies av 24 sørtromsøskommuner og Nordmøre Energiverk.
- Konsernet har solgt bredbåndsselskapet Loqal til Get, og er i ferd med å avvikle investeringsvirksomheten.
- Trønderenergi forhandler også om salg av kraftverket Bugøye i Uganda, som ble åpnet i 2009.
- På grunn av lave strømpriser og store planer for vindkraft, har eierkommunene gått med å å redusere utbyttet fra konsernet.
- Gjennom omorganiseringsprosjektet «Løft» skal konsernet kutte 100 mill. i årlige kostnader.

- Mange vil føle sterkt press

Konserntilitsvalgt Roger Harsvik i Trønderenergi er redd mange vil føle seg tvunget til å ta sluttpakke.

– Mange vil føle et urimelig sterkt press, og det gjelder særlig de som nærmer seg AFP-alder (avtalefestet pensjon red.anm.). Selv om dette er frivillig, vil de føle at de må ta pakken sin for at ikke yngre ansatte skal miste jobben, sier Harsvik.

- Ryddig håndtert
Men selv om noen ansatte vil føle seg dårlig behandlet, opplever han likevel at prosessen har vært noenlunde ryddig håndtert fra ledelsen sin side. – Det har vært krevende, men det er det alltid i en situas-

2. Må opp: Ståle Gjersvold sier den underliggende driften i kraftkonsernet er kraftig svekket.

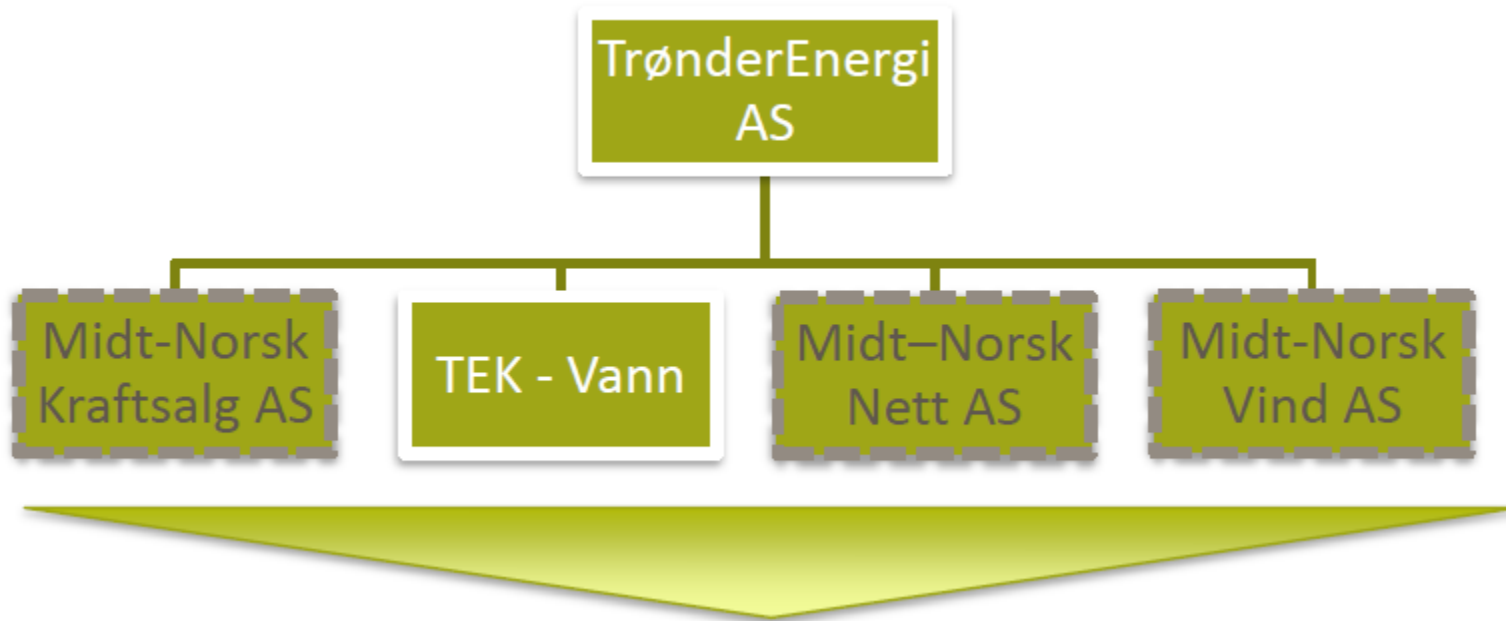
3. Krevende: Konserntilitsvalgt Roger Harsvik sier de har hatt en god dialog med ledelsen. Foto: VEGARD EGGEN ADRESSEAVISEN

jon hvor det er forespeilet overflodighet. Noen føler at det går alt for fort. Andre er redd det vil skje noe med deres arbeidssituasjon, og føler at det ikke går fort nok, sier Harsvik. Han sier det viktigste har vært å holde fast på prinsippet om frivillighet. – Det er i seg selv veldig krevende, når det gjelder så mange som over 60 ansatte. Noen vil også si at AFP er mer eller mindre frivillig, sier han.

Fortsatt i pluss
Trønderenergi hadde i fjor et overskudd før skatt på 238 millioner kroner, men ifølge ledelsen fører skattemessige årsaker at det underliggende resultatet på rundt 120 millioner kroner. Harsvik sier de ikke har brukt

krefter på å argumentere mot nedskjeringene. – Vi har mye lavere strømpriser nå enn for noen år siden, og inntjeningen er mye dårligere. Samtidig har vi stilt nye krav til eierne, som har gått med på å redusere utbyttet. Ledelsen ønsker at vi skal måles mot de fem mest effektive kraftselskapene i landet, og i den sammenligningen måtte kostnadene ned med 100 millioner. Hvis vi klarer å gjennomføre det på en ryddig måte, så har ikke vi noen argumenter for at vi skal drive dårligere enn andre, sier han.

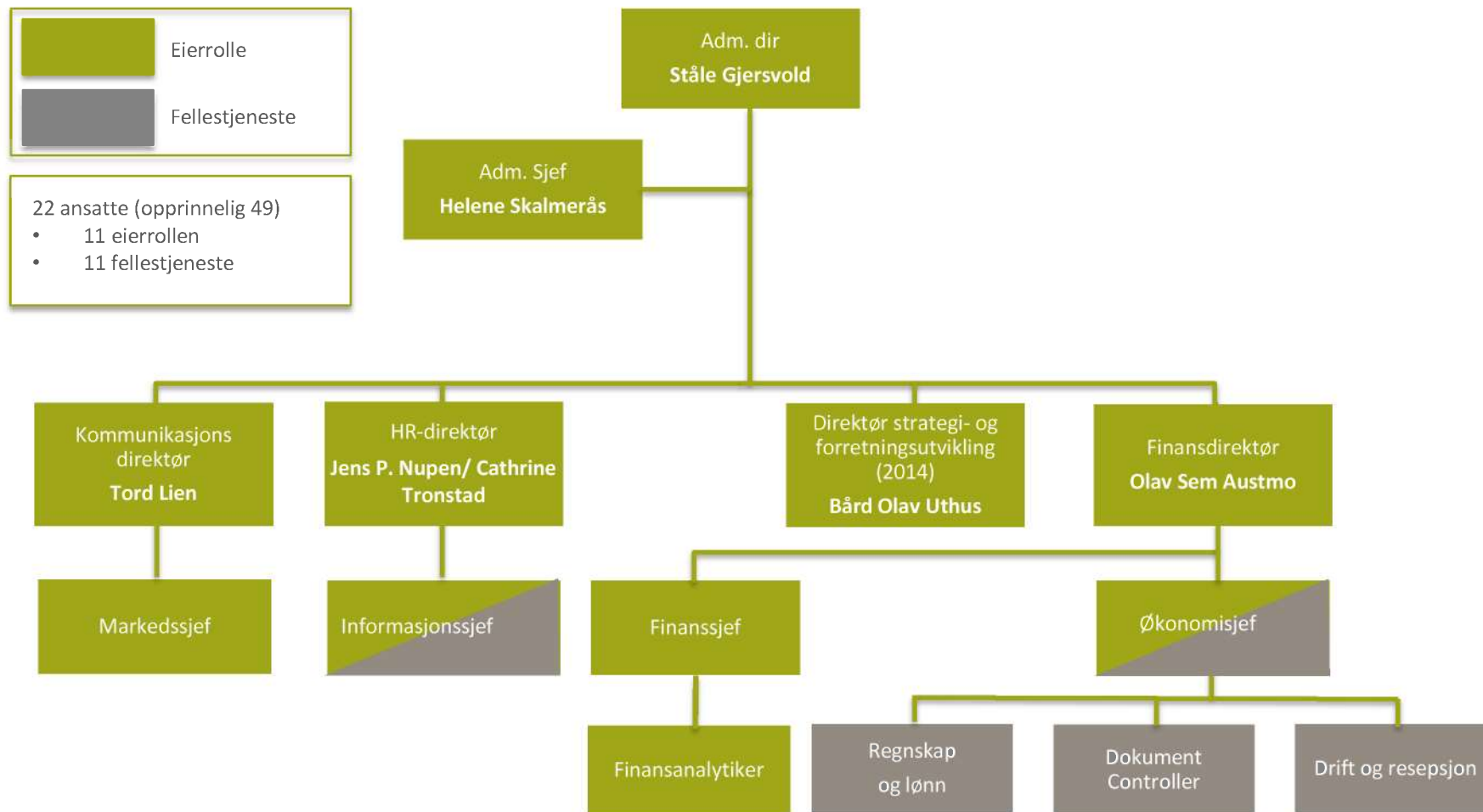
Strategisk retning/fundament TrønderEnergi-Gruppen i 2016

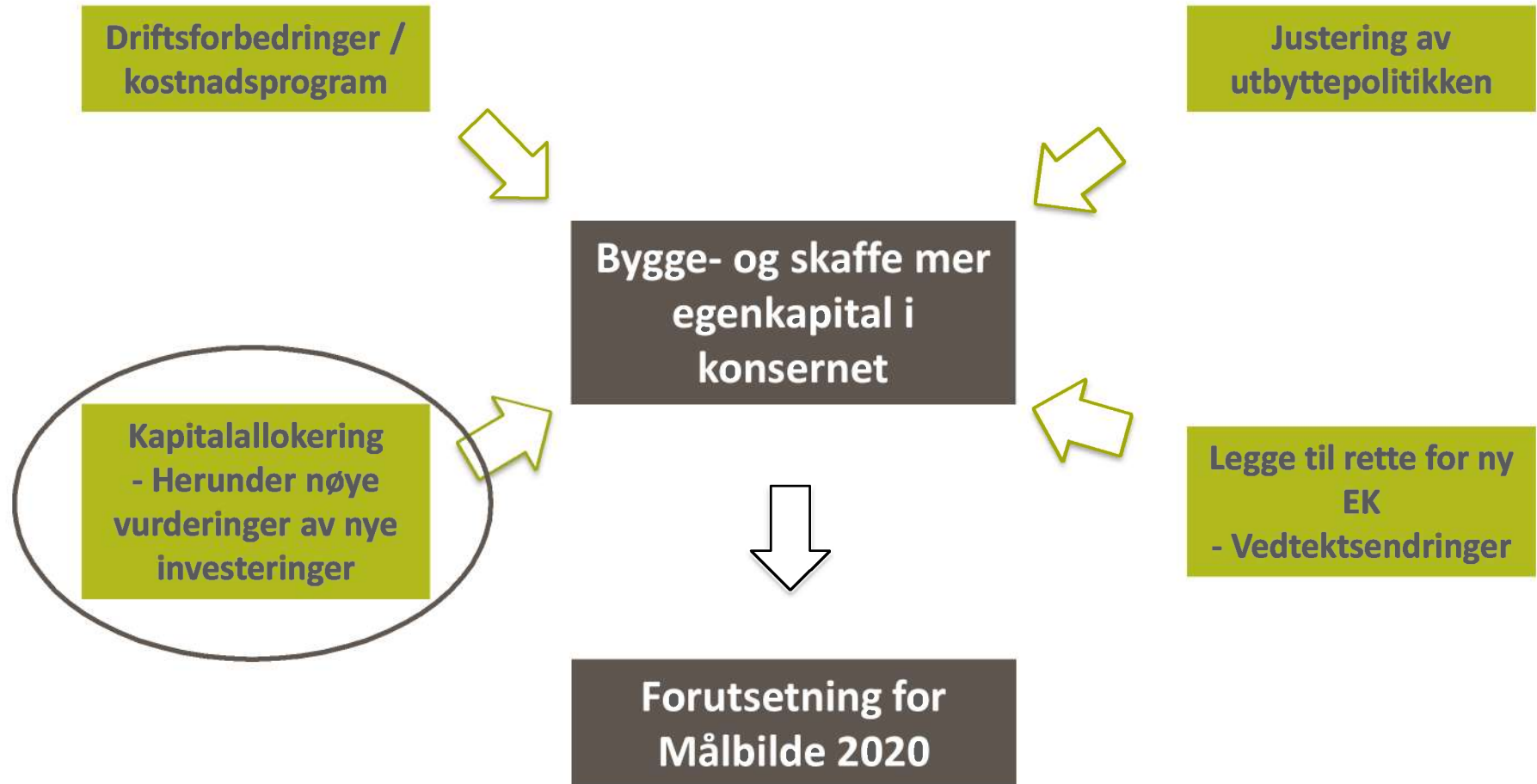
- ▶ Færre og større enheter
- ▶ Helt eller delvis eierskap i datterselskaper
- ▶ Utvikle datterselskapene i retning av mer autonome enheter
- ▶ TrønderEnergi AS skal ivareta eierrollen ovenfor datterselskap. Begrenset tjenesteproduksjon

Nytt organisasjonskart morselskap

Samtidig laget vi en masterplan for tiltak både internt i selskapet og hva eierne burde bidra med – 4 bolker

På god vei mot målbilde 2020 - bredbånd

- ▶ Loqal AS solgt til GET med oppgjør 6. mai 2013
- ▶ Bredbåndsinvestering har vært et lønnsomt virksomhetsområde for TrønderEnergi
- ▶ 192 millioner i gevinst

Konsernsjef i Trønderenergi, Ståle Gjersvold, har en strategi om å strømlinjeforme Trønderenergi. Det betyr blant annet å kvitte seg med Loqal.

FOTO: GLEN MUSK

Trønderenergi har solgt Loqal

- Vi innser at vi ikke lenger er de beste eierne for Loqal.

På god vei mot målbilde 2020 – investeringsvirksomhet avvikles

- Forretningsområdet Investering og Vekst er lagt ned og investeringsporteføljen vurderes solgt. Det vil ikke gjøres nye investeringer.

TrønderEnergi Invest reorganiseres og får endret målfokus.

TrønderEnergi Invest (TEI) reorganiseres og får endret målfokus.

TrønderEnergi har ambisjoner om betydelig satsing på vår kjerneaktivitet; vannkraft, vindkraft og nettdistribusjon. Vi omdisponerer derfor våre midler ved å stanse nyinvesteringer innenfor TrønderEnergi Invest AS (TEI). Dette ventureselskapet betraktes dermed som fullinvestert.

Dette betyr at TEI fortsatt vil følge opp sitt aktive eierskap i de selskaper de allerede har, og vil kunne gjøre oppfølgingsinvesteringer her med mål om lønnsom realisering når dette er mulig. Men TEI vil stoppe sin søken etter nye prosjekter.

Reorganiseres

Derfor vil også selskapet bli nedbemannet og reorganisert, ved at forretningsområdet Investering og Vekst legges ned og aktiviteten legges i konsernstab - økonomi og finans.

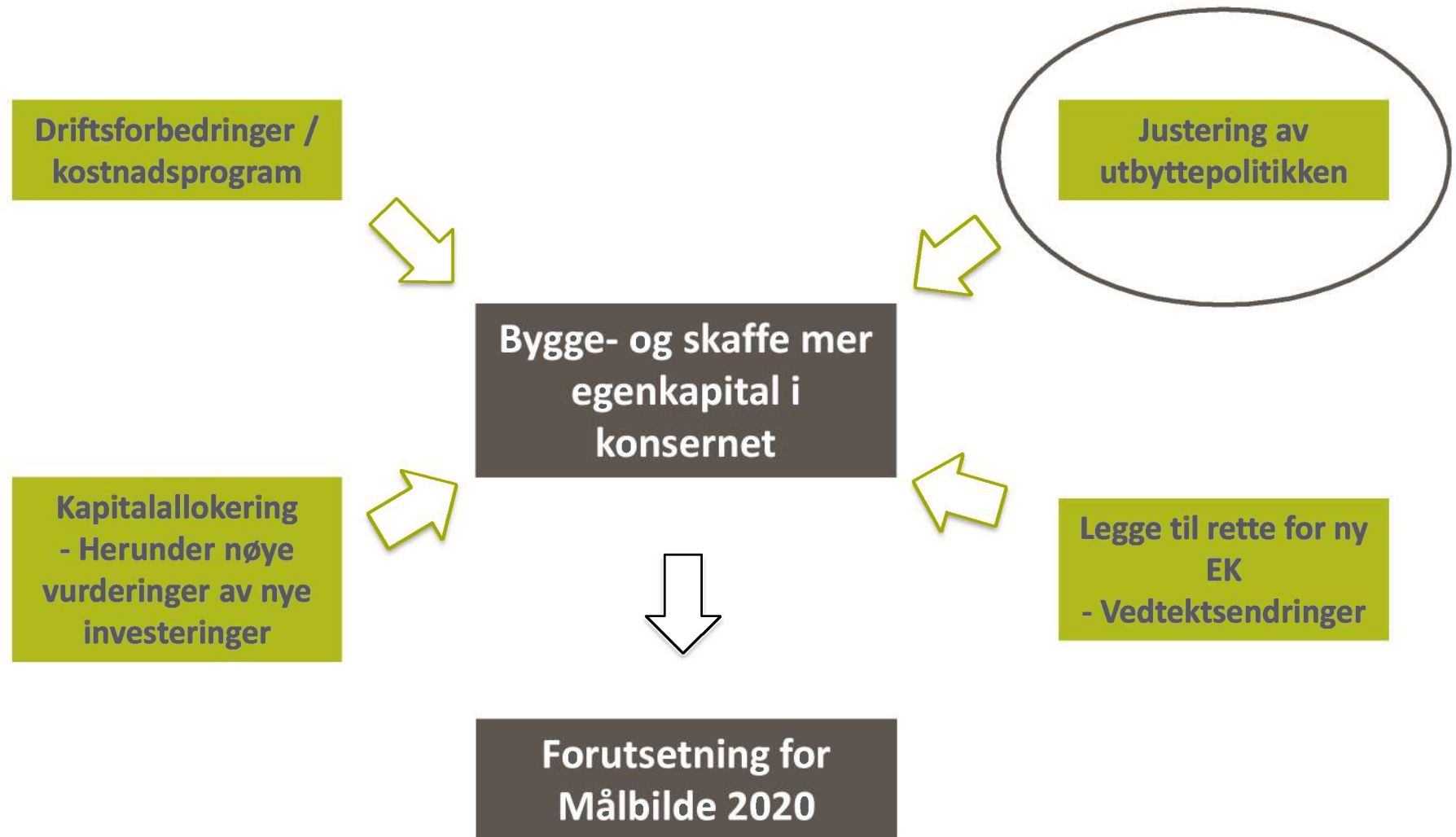
Vil strøm- linjeforme selskapet

Trønderenergis nye konsernsjef Ståle Gjersvold (46) vil bruke kreftene på produksjon, distribusjon og salg av strøm i Midt-Norge. Punktum.

Det betyr redusert satsing på områder som bredbånd, fjernvarme og kraftproduksjon i utlandet.

- Trønderenergi forhandler også om salg av kraftverket Bugoye i Uganda, som ble åpnet i 2009.

Samtidig laget vi en masterplan for tiltak både internt i selskapet og hva eierne burde bidra med – 4 bolker

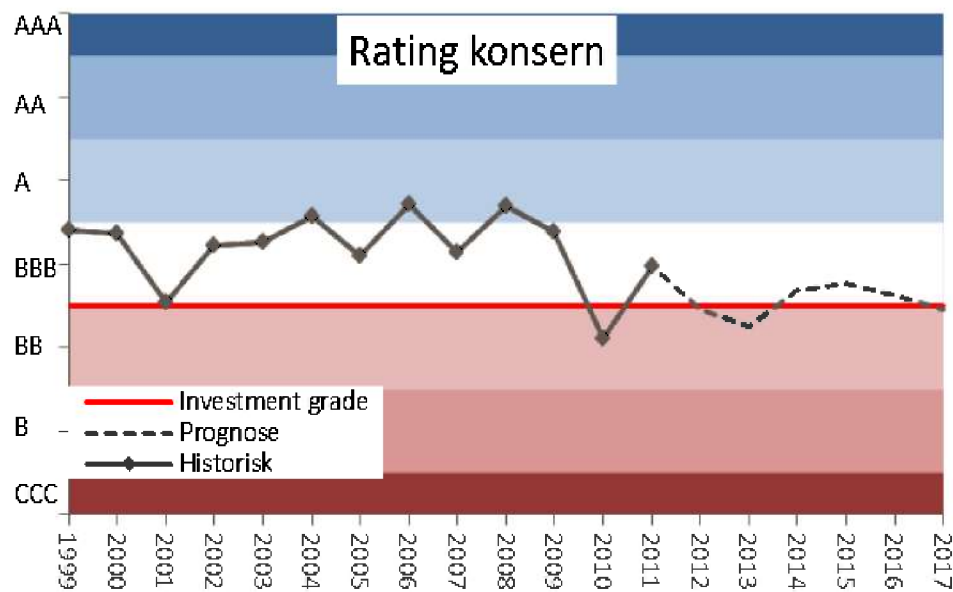
«Gammel» utbyttepolitikk i TE

«TrønderEnergi skal ha en utbyttepolitikk som gir eierne et stabilt utbytte over tid. Utbytte inflasjonsjusteres ut fra et fast nivå.»

Utbytte for regnskapsåret 2010, 16,19 kr pr utbytteberettiget aksje (161,2 MNOK), danner utgangspunkt for beregningen av årlig utbytte. Utbytte reguleres årlig i samsvar med konsumprisindeksen.

Utbytte til aksjonærene kan bare utbetales til eierne i den grad det er lovlig i henhold til aksjelovens bestemmelser og det ikke reduserer den bokførte egenkapitalen verken i morselskapet eller i konsernet til under 30 % av bokførte aktiva.»

Minimum BBB som kredittrating er overordnet måltall for TrønderEnergi AS

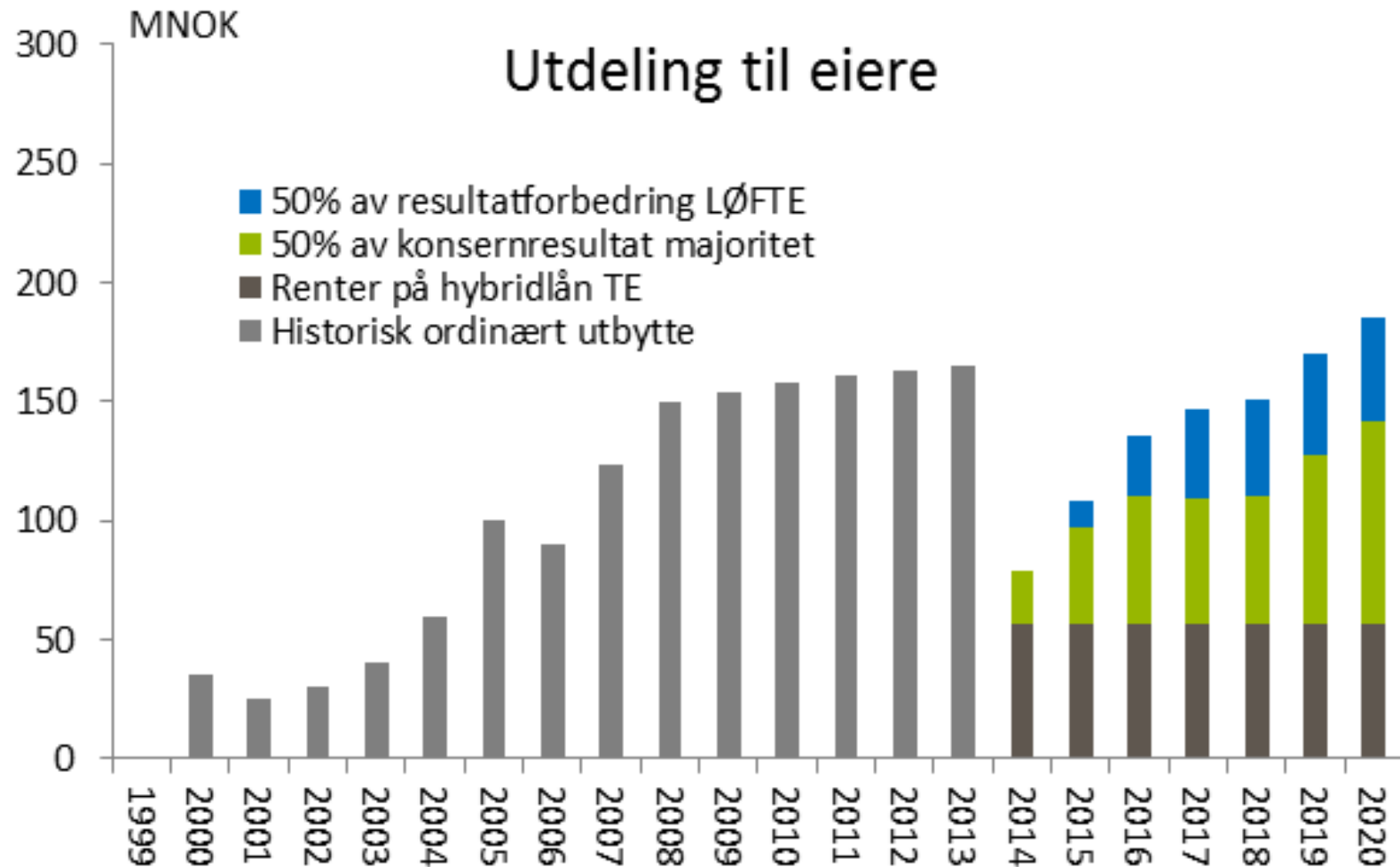
- Videreføring av «gammel» utbyttepolitikk ville medført en melking av selskapet med påfølgende stagnasjon

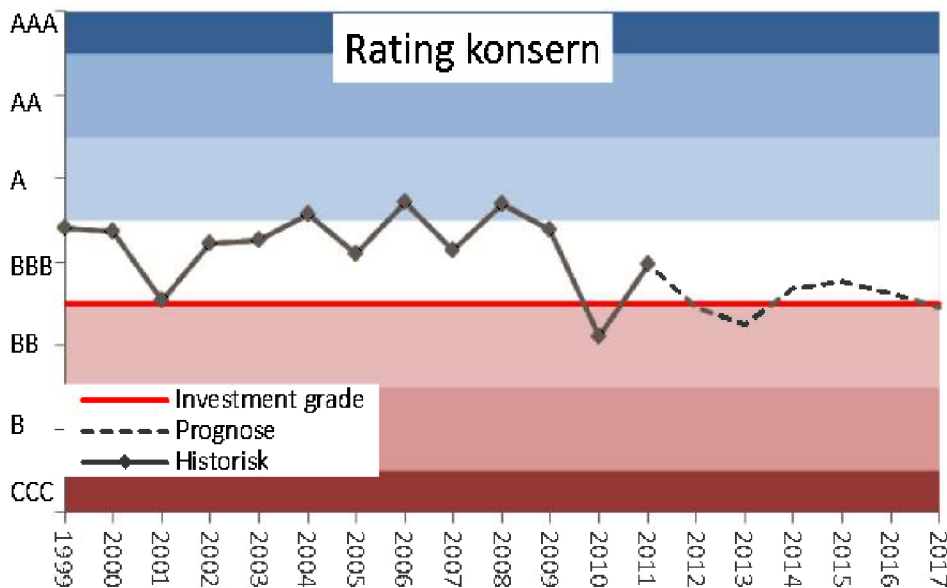
Den nye utbyttepolitikk innbefatter også etablering av et fondsobligasjonslån

- ▶ Dagens aksjonærer konverterer 750 millioner fra aksjekapital til et fondsobligasjonslån
- ▶ Med eksempelvis en rente på 7,5% gir konverteringen 56 millioner i rentekostnad for TE og et fast «utbytte» til dagens aksjonærer
- ▶ Forslaget innebærer en spart skattekostnad på 16 millioner
- ▶ Konverteringen skjer forholdsmessig og rentebetaling på det ansvarlige obligasjonslånet blir i praksis minimumsutbyttet til aksjonærene
- ▶ Ny utbyttepolitikk vedtatt: **Halvparten av majoritetens andel av normalisert driftsrelatert overskudd deles ut til aksjonærene**
- ▶ TE utsteder også 100 millioner av fondsobligasjonslånet i markedet til markedsmessige vilkår for å sette prisen/rentenivå
- ▶ Totalt 850 millioner utstedes i fondsobligasjonslånet

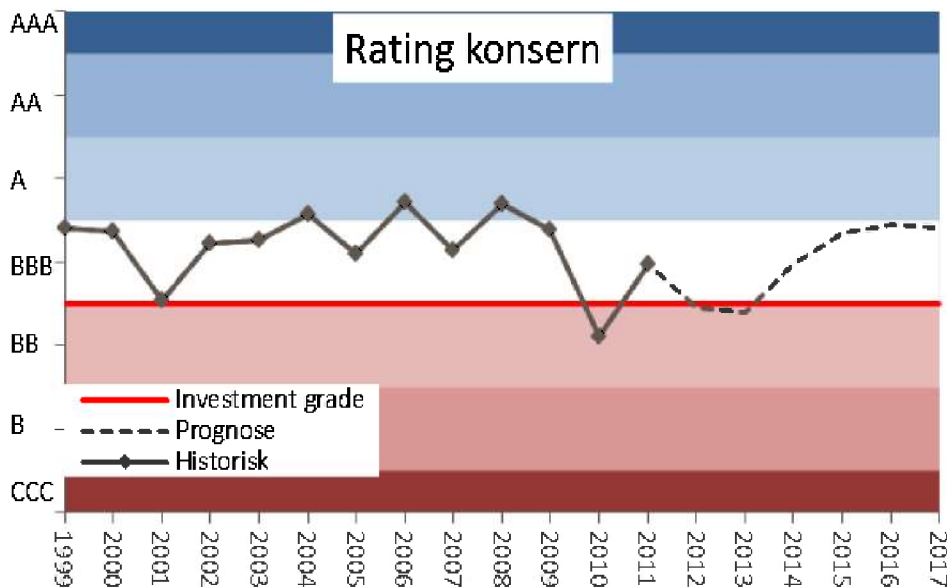
Utdelingsnivået til eierne skal tilbake

Minimum BBB som kredittrating er overordnet måltall for TrønderEnergi AS

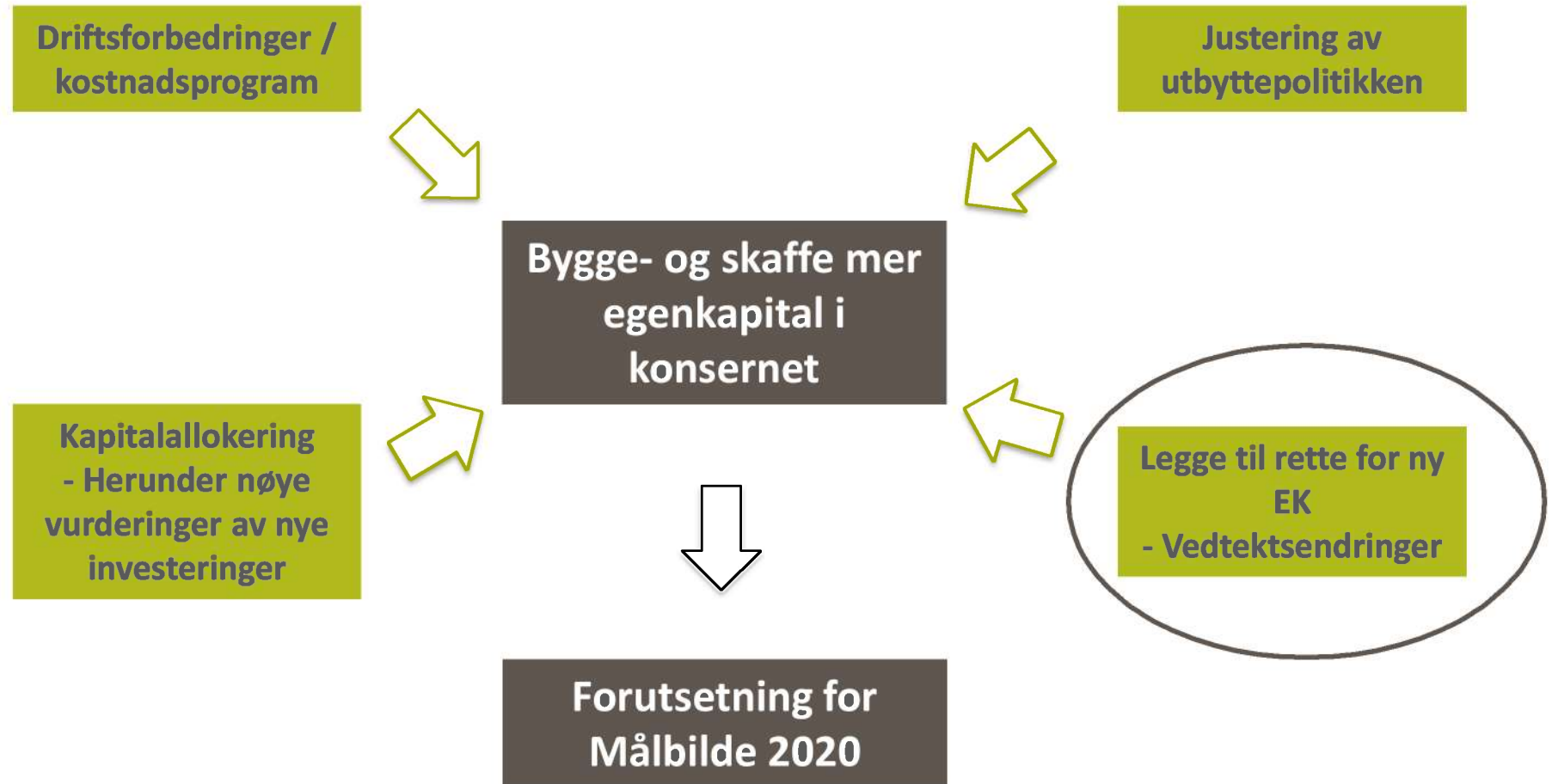

- Videreføring av «gammel» utbyttepolitikk ville medført en melking av selskapet med påfølgende stagnasjon

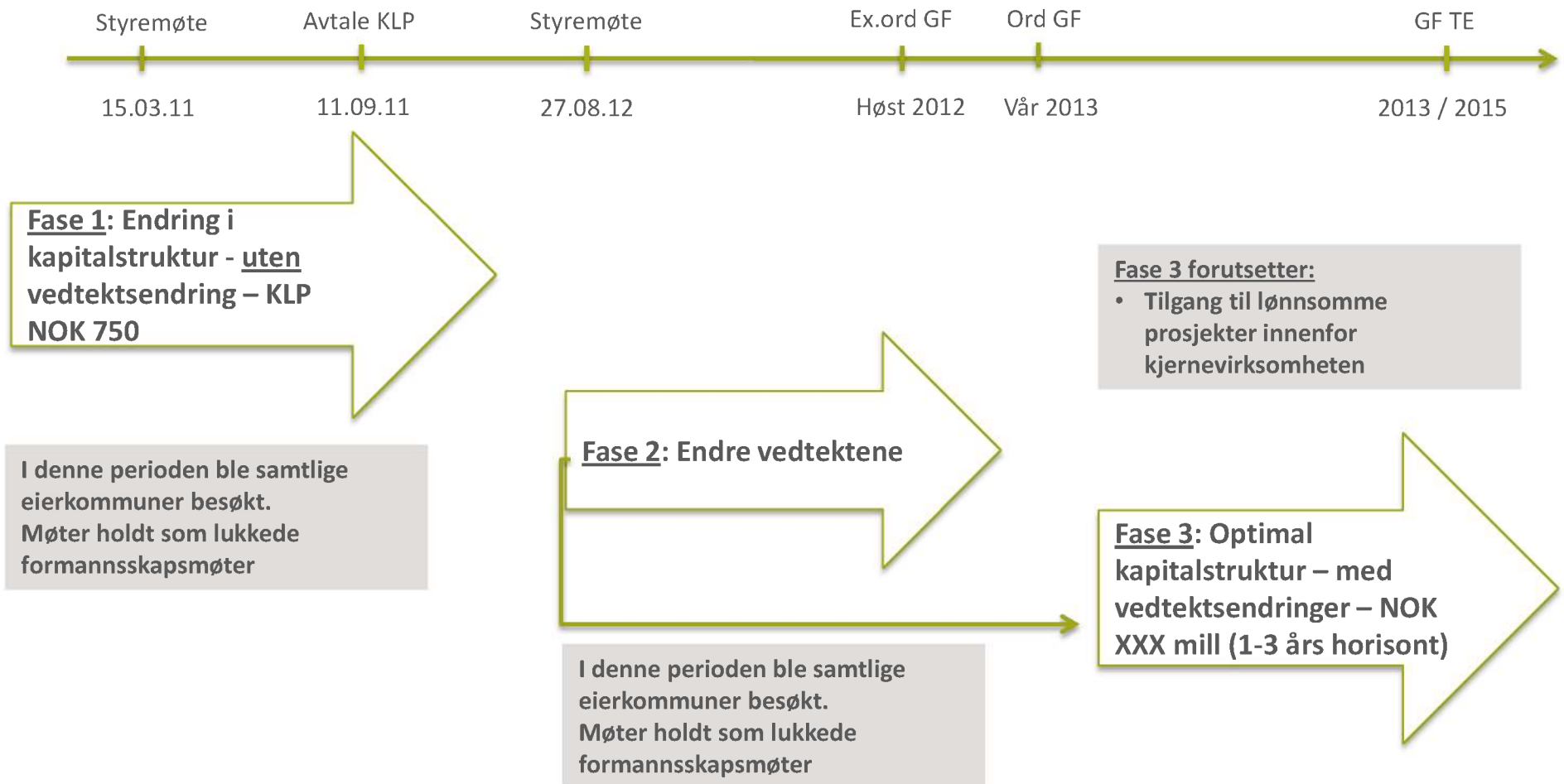

- Ny kapitalstruktur, utbyttepolitikk og LØFTE vil gi selskapet et løft

Samtidig laget vi en masterplan for tiltak både internt i selskapet og hva eierne burde bidra med – 4 bolker

Proessen med å endre vedtekter og utbyttepolitikk startet våren 2012

Nye vedtekter 8. april 2013

- ▶ Følgende endringer i vedtektene ble gjort i generalforsamling 8. april 2013;
- ▶ Selskapets to aksjeklasser slås sammen til en aksjeklasse
  - 51% A-aksjer: kun omsettelig mellom navngitte sør trønderske kommuner
  - 49% B-aksjer: ingen begrensning på omsetning
  - Utfordringen med løsningen er at Industrikonsesjonsloven av 14. desember 1917 (med senere endringer) regulerer at konsesjon for selskap som skal erverve eiendomsrett til vannfall bare kan gis såfremt det offentlige eierskapet tilsvarer minst 2/3 av selskapet
- ▶ Nye A-aksjer:
  - Omsettelige til alle offentlige aktører
  - Ingen aksjeeier kan eie mer enn 25 % av aksjene i selskapet
  - Erverv av aksjer er betinget av styresamtykke
  - Åpner for fleksibilitet mtp eventuelle nye aksjer (1/3) til private aktører
- ▶ Bestemmelsen om vedtektsendringer som gir veto rett til samtlige A-aksjonærer er fjernet
- ▶ Kravet om minimum 30 % egenkapitalandel i morselskap er fjernet

Konsernet slik det framstår ved inngangen til 2014

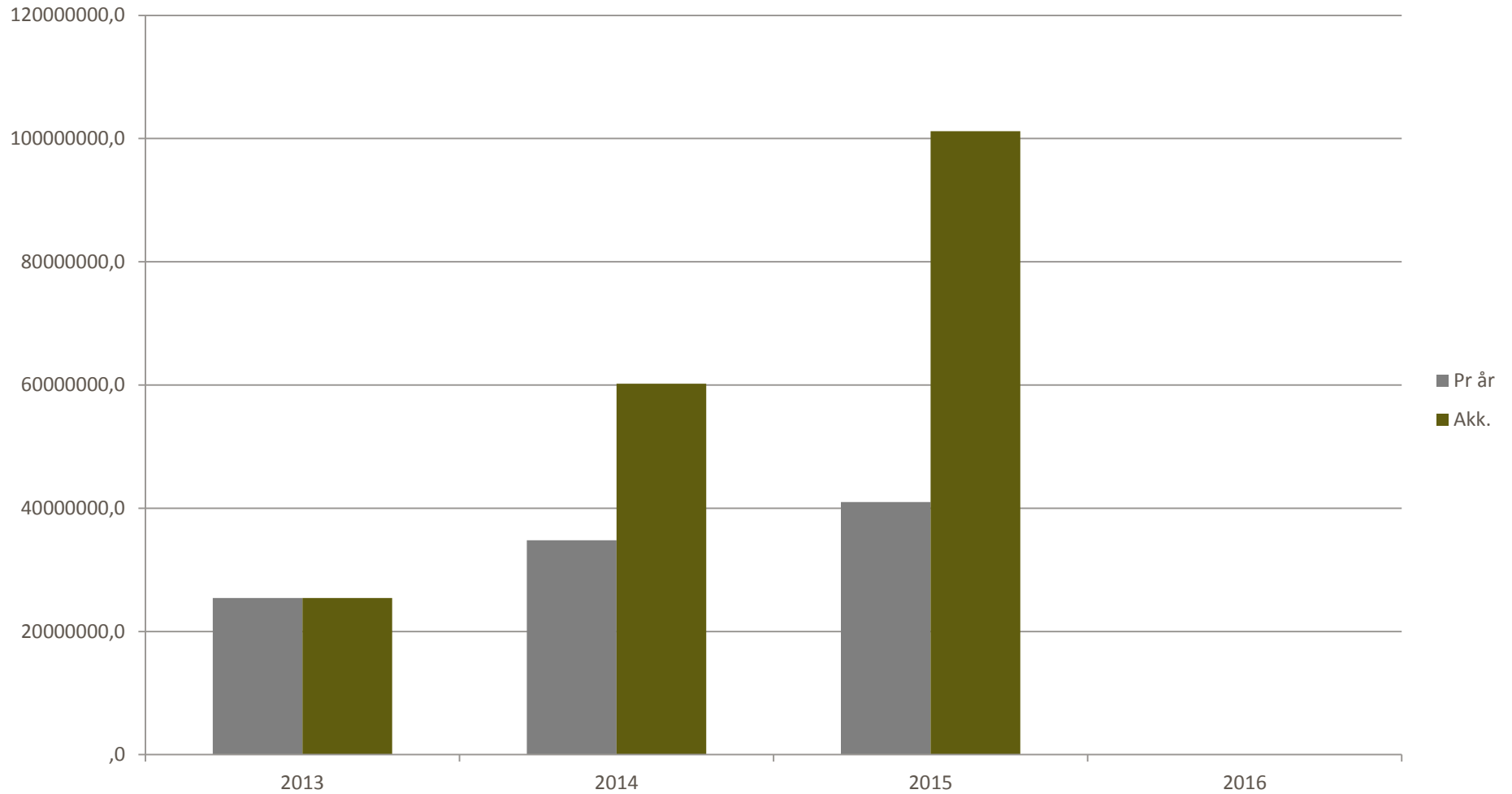

Resultat av målbilde 2020:

- Antall virksomhetsområderer betydelig redusert
- Vekst innen kjernevirksomheten er i rute
- Prosess med å bygge egenkapital godt i gang

Hovedfokus økonomistyring 2014

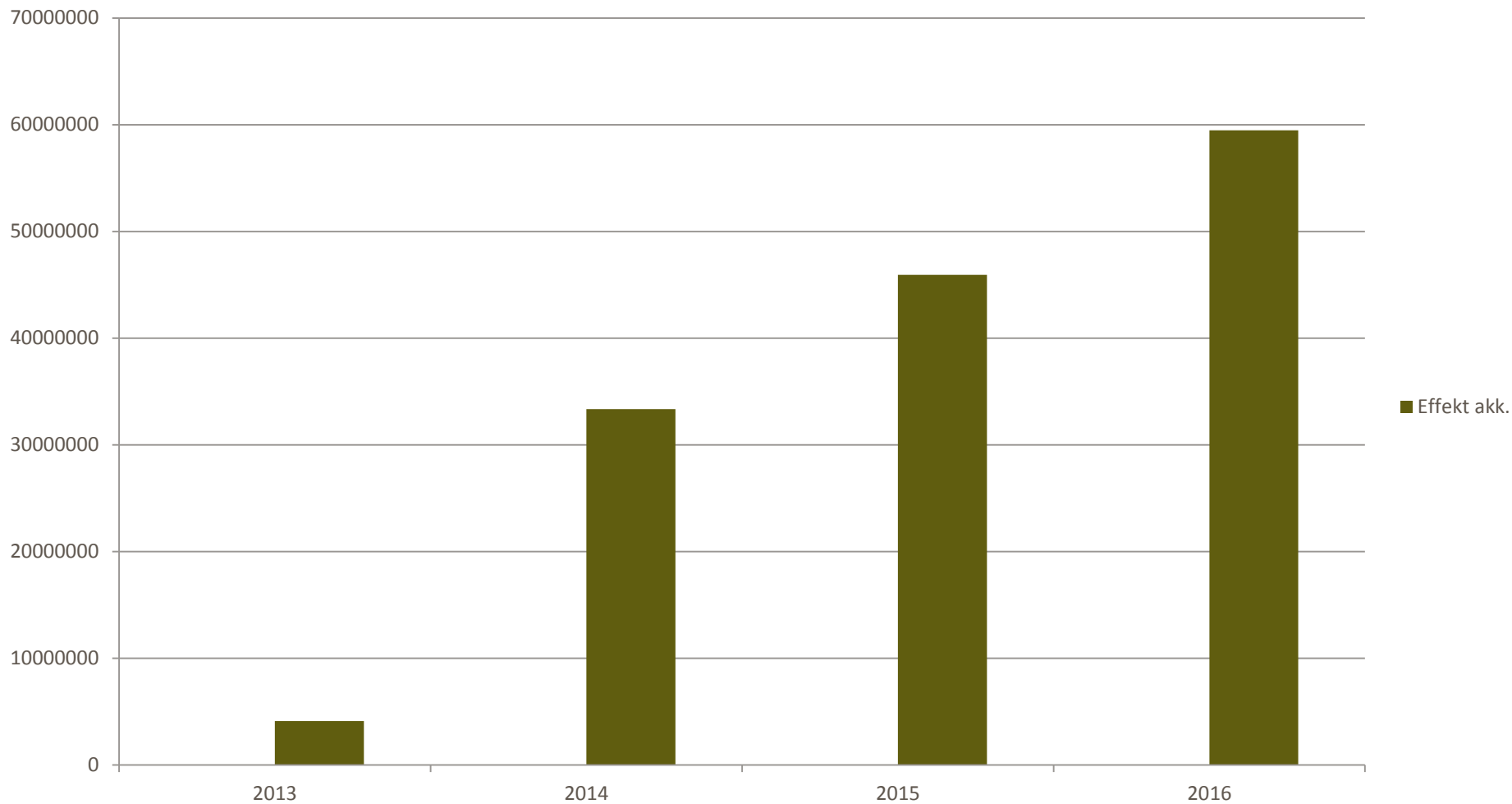
LøfTE - gjennomføring

Inngåtte sluttavtaler står for 60 millioner av besparelsene

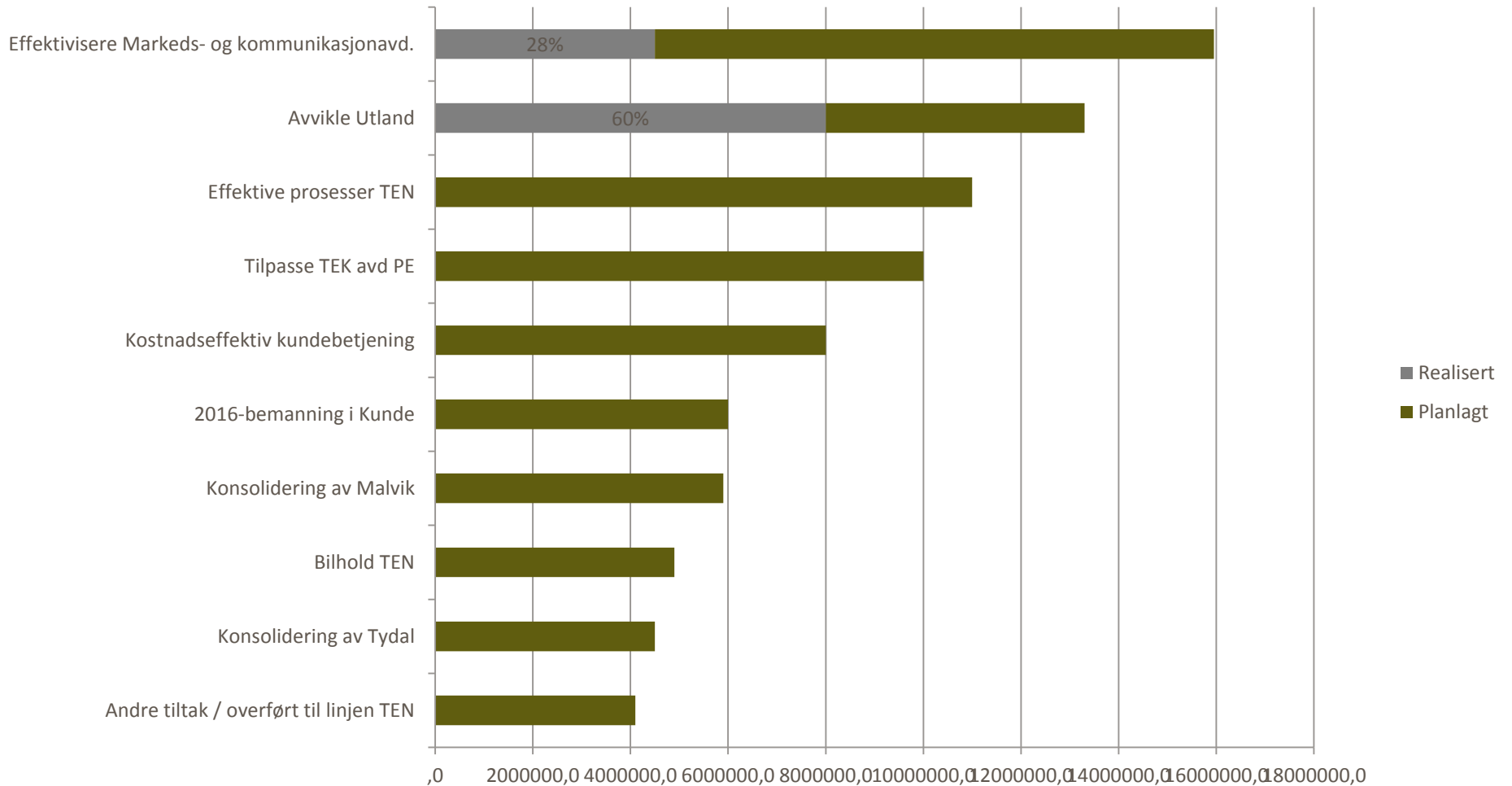
Nedbemanning

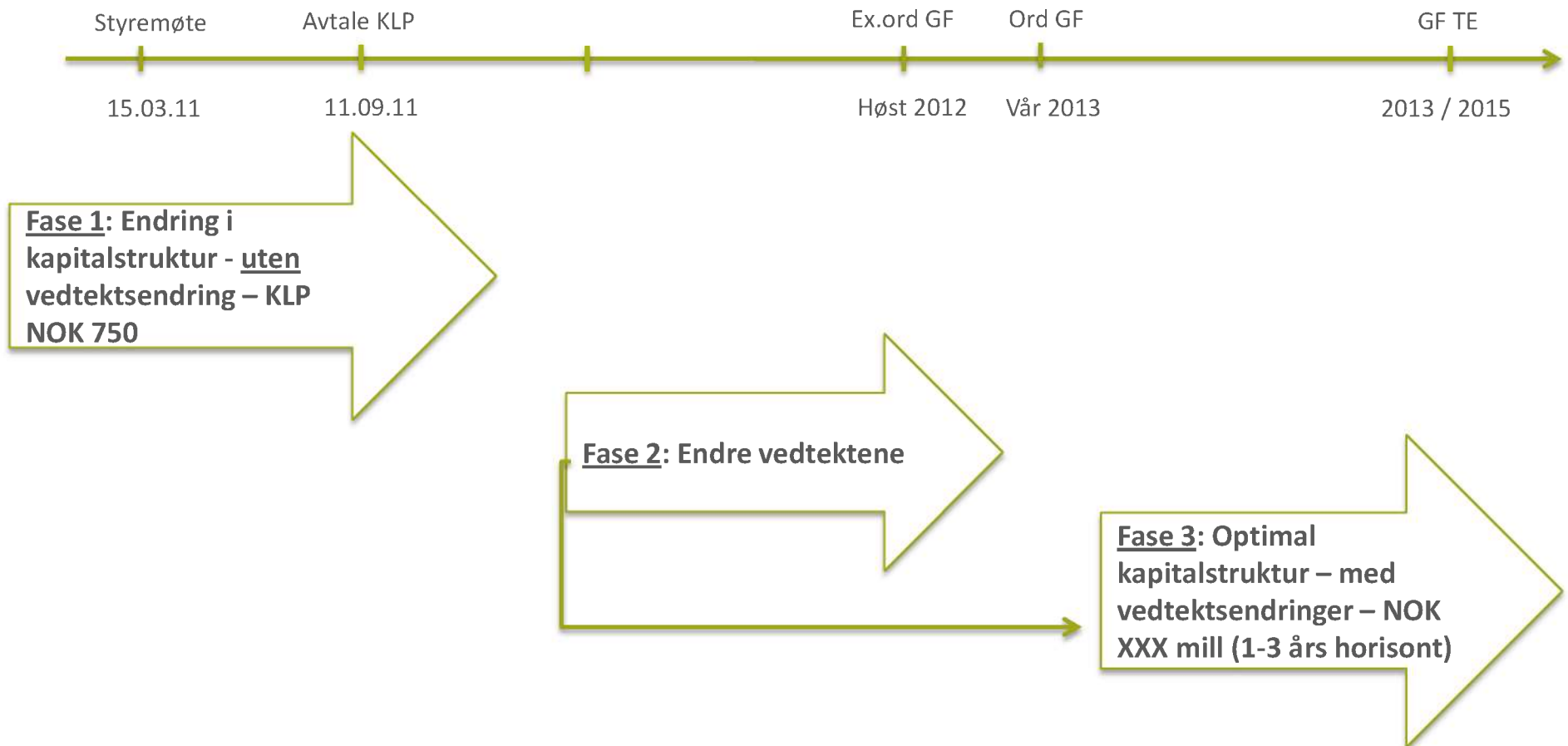
Oppfølging og rapportering til konsernstyret.

De 10 største står for 80 % av totale besparelser.

10 største tiltak

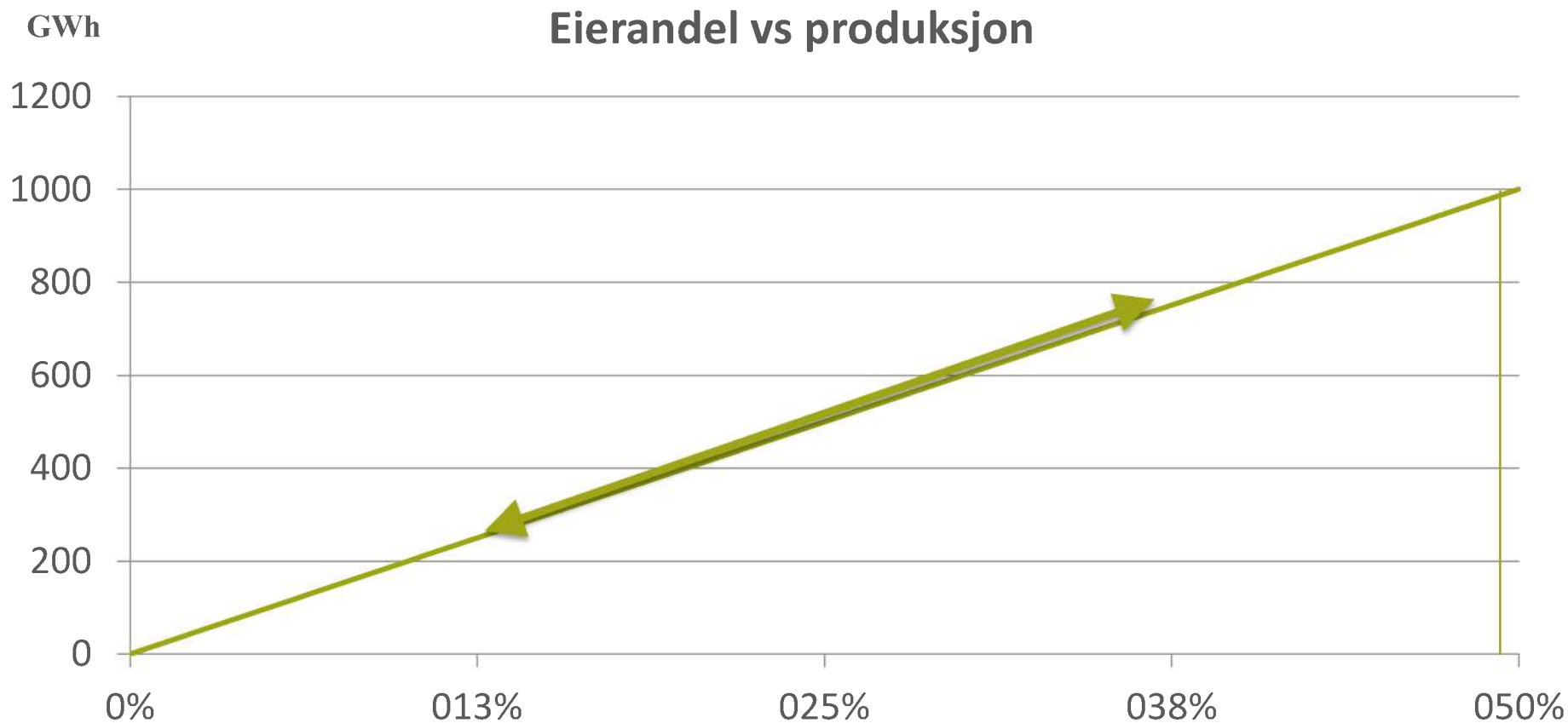
Nå står vi foran starten på Fase 3

Stor usikkerhet knyttet til Vindinvesteringer

- ▶ Kjensgjerning: **Har gitt utbygging i Sverige**
- ▶ Vår foreløpige vurdering:
  - Usikkerhet gir både oppside og nedside
- ▶ Hvis våre prosjekter er lønnsomme (til venstre for marginalstreken), har de **VERDI**. Vår jobb blir derfor å utvikle prosjektene lengst mulig slik at vi blir så sikre som mulig.
- ▶ Hvis prosjektene er lønnsomme, har vi følgende muligheter:
  - Selge hele porteføljen
  - Selge deler av porteføljen, og bygge ut deler av porteføljen (eksterne investorer deltar)
  - Bygge ut alt selv

Målsettingen med utviklingen av Sarepta er å opprettholde rettighetene til å bygge ut inntil 1 TWh ny fornybar kraft lengst mulig !
Hvis lønnsomhet påvises: Eierne velger eierandel

Strategien framover mot 2015

1. TE legger Valsneset, Skomakerfjellet og Bessaker som tingsinnskudd inn i Sarepta
  1. Andre ikke konsesjonsgitte prosjekter ønskes også lagt inn
  2. Ansatte i TEK som arbeider med vind overføres samtidig som eksisterende parker
2. Arbeidet med å utvikle Sarepta sine prosjekter fram mot investeringsbeslutning intensiveres i 2014
  1. Mulige prosjekter Lav investeringer – lav verdi
  2. Konsesjonssøkte prosjekter Noen investeringer er gjort – lav verdi
  3. Rettskraftige konsesjoner Noen investeringer er gjort – noe høyere verdi
  4. **Ferdig prosjekterte vindparker Høyere kapitalanvendelse – Betydelig høyere verdi**
  5. Igangsatte prosjekter Alle investeringer er gjort – full verdi
3. Sørge for å etablere minst 2 alternative partnere. **Sarepta må ha EK-partnere.**
  1. Industriell(e) partner(e) eller,
  2. Finansiell(e) partner(e)

→ Å fremstå med finansiell tyngde vil være helt avgjørende for resultatet av forhandlingene
4. Sørge for at TE's eiere kan avgjøre hvor stor eierandel skal være på lengre sikt først når man ser forventet lønnsomhet.
  1. Beslutningen må også tas i forhold til konsernets risikoevne og –vilje

Konsernets kapitalbehov fram mot 2020

Eiermøte 28. – 29. oktober 2013

Finansieringsmuligheter for vindsatsing

Modell 1 er foretrukket

1. TE investerer kun EK i Sarepta og Sarepta låner i eget navn uten garanti fra eierne (prosjektfinansiering)
  1. Rene kontanter som EK-innskudd
  2. Eksisterende vind-prosjekter som tingsinnskudd i Sarepta
  3. En kombinasjon
2. TE investerer kun EK i Sarepta og Sarepta låner i eget navn med garanti fra eierne
  1. Høyere risiko for TE
  2. Billigere lånebetingelser for Sarepta
3. TE investerer EK i Sarepta og tar opp lån i eget navn som lånes videre ut til Sarepta
  1. Høyere risiko for TE
  2. Billigere lånebetingelser for Sarepta

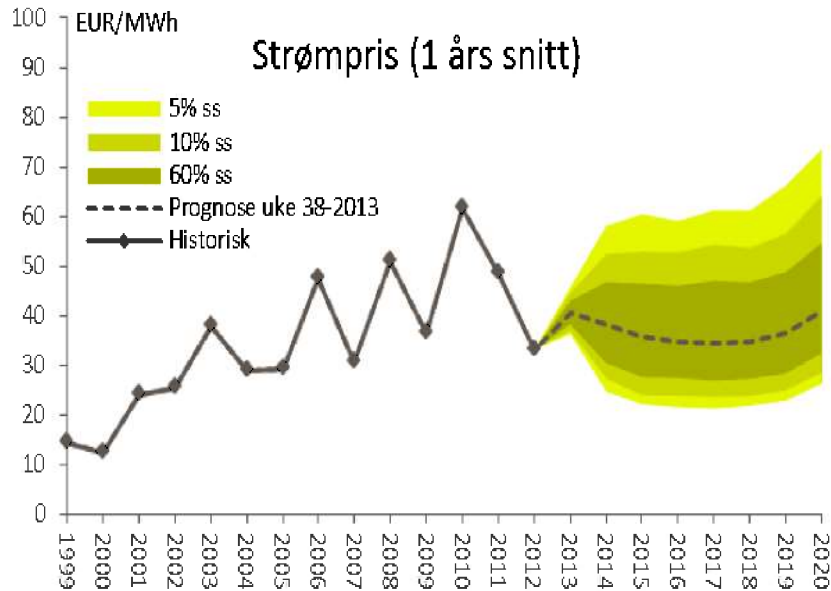
Forutsetninger for konsernprognose

Case: Kapitalbehov – uten nye investeringer ut over ordinære inv.

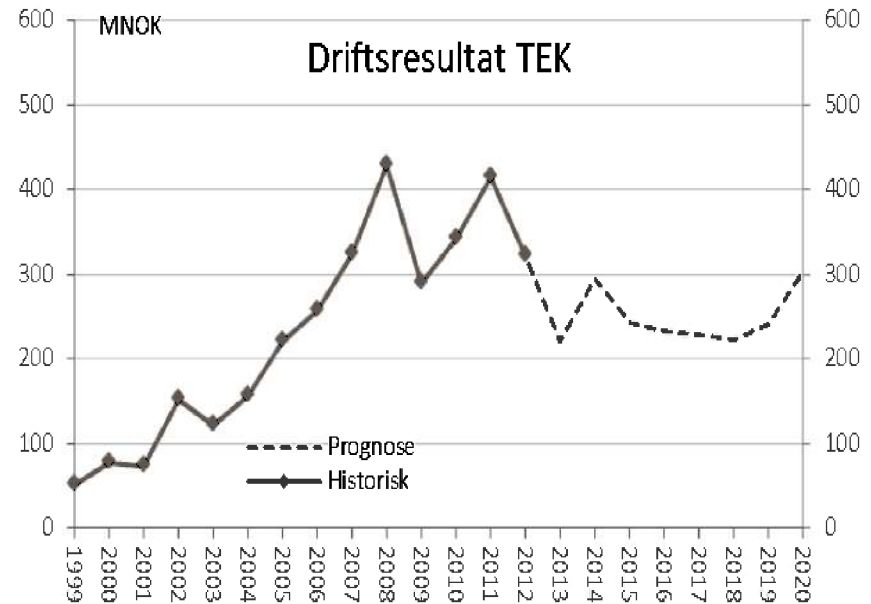
Case: TE opprettholder 50 % eierskap i Sarepta

Case: TE opprettholder 50 % eierskap i Sarepta, med prosj.finansiering

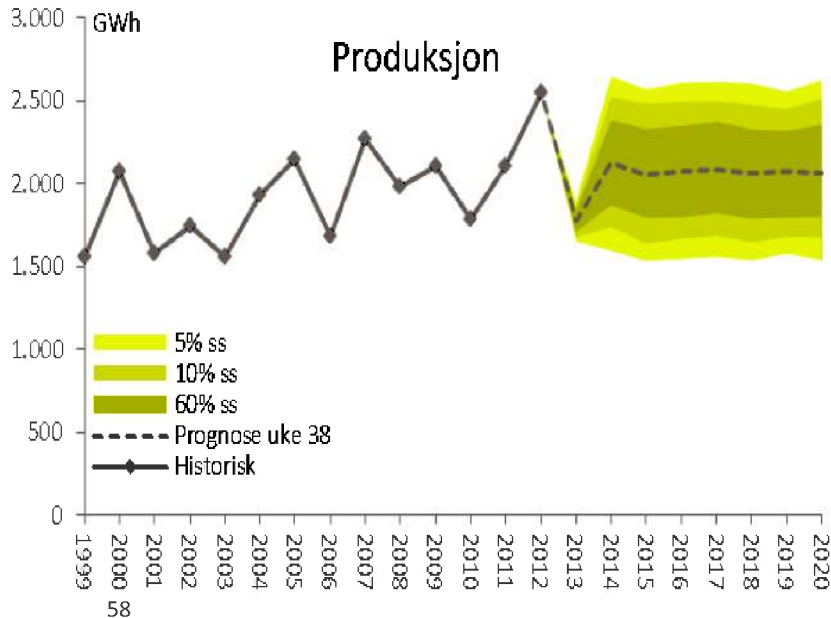
Forutsetninger TEK

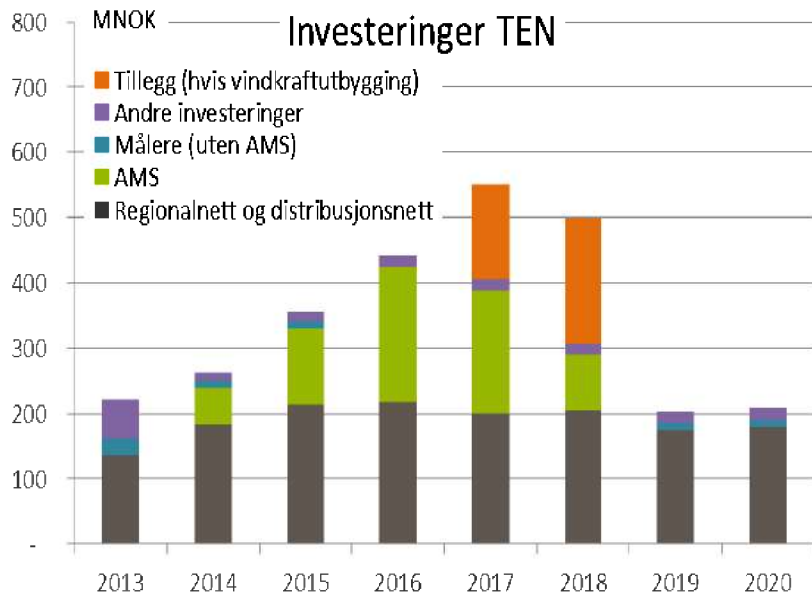
- ▶ EURNOK 7,8
- ▶ Reinvesteringer 70 MNOK per år (avskrivninger ca 80 MNOK)

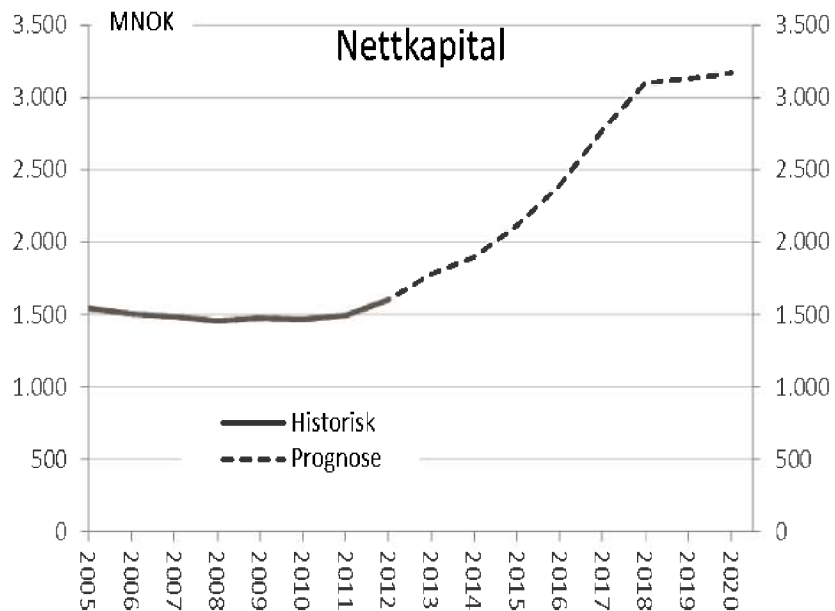
- ▶ Svakt fallende kraftpriser fram mot 2018 er hoveddriver for resultatutviklingen

Forutsetninger TEN

► Betydelige investeringsbehov vil doble nettkapitalen innen 5 år

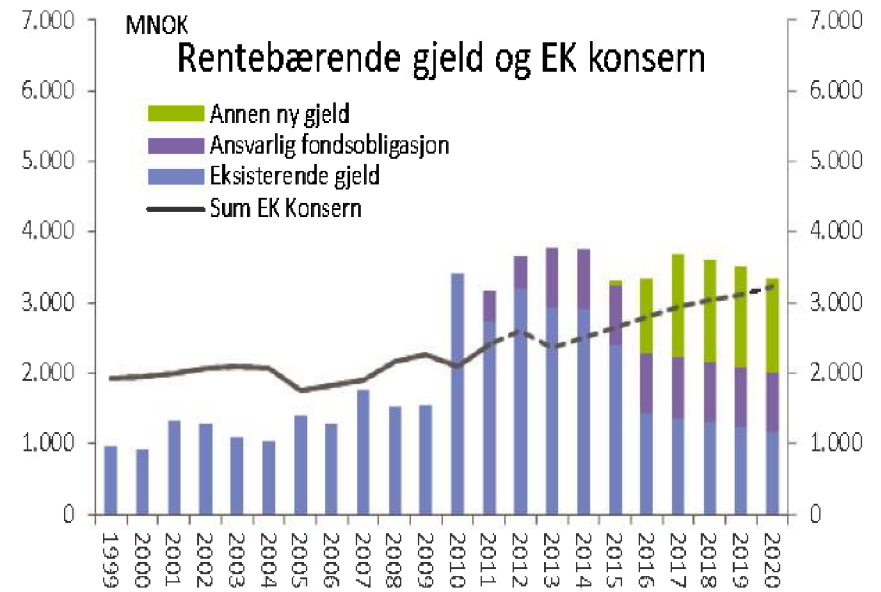
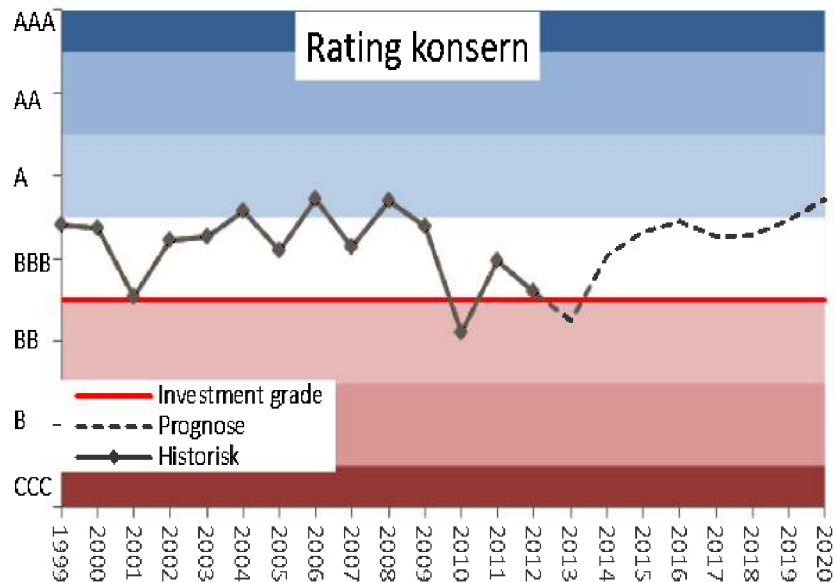
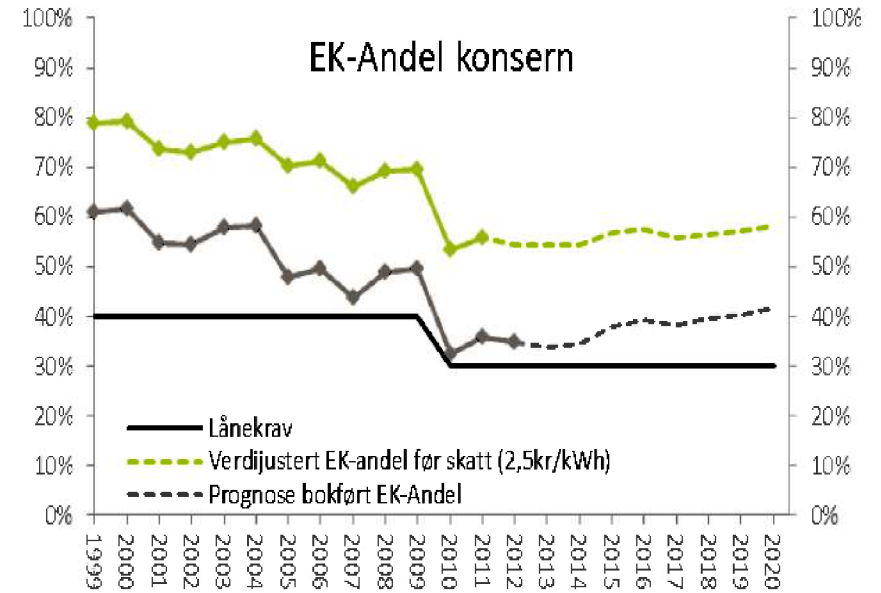
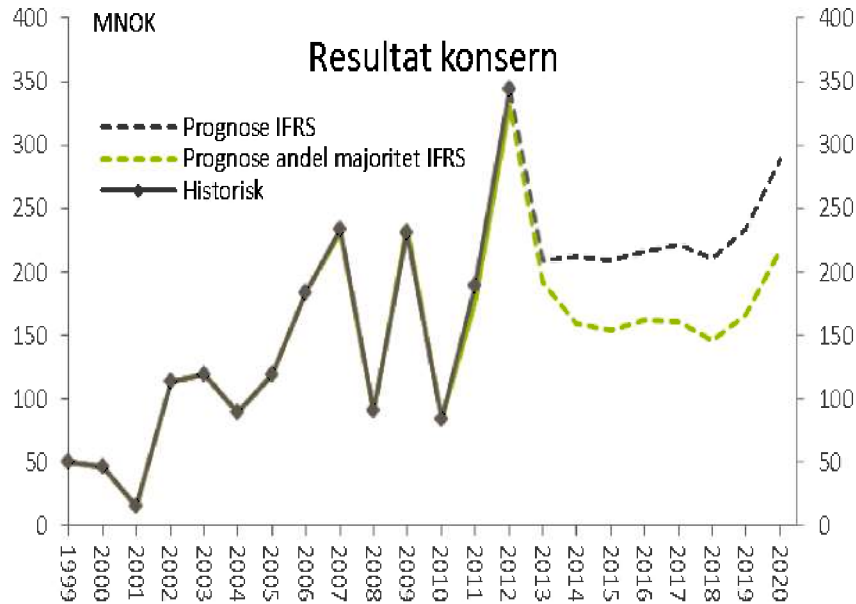
Forutsetninger for konsernprognose

Case: Kapitalbehov – uten nye investeringer ut over ordinære inv.

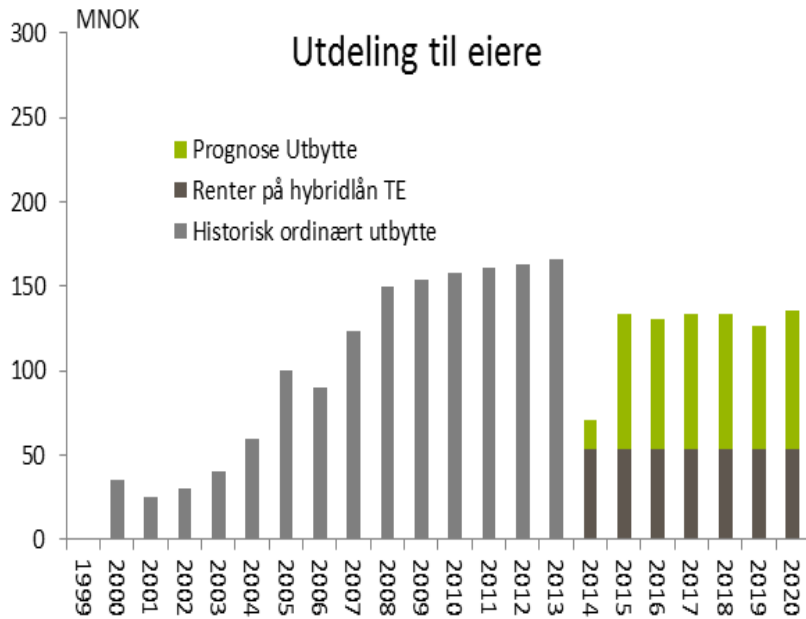
Case: TE opprettholder 50 % eierskap i Sarepta

Case: TE opprettholder 50 % eierskap i Sarepta, med prosj.finansiering

Her bygger TE EK over drift – rating styrkes

Utbytte og oppbygging av EK

- ▶ Her har modellen regnet mekanisk på vedtatt utbyttepolitikk
- ▶ Utbytte for 2013 (utbetales vår 2014) vil påvirkes av mange ekstraordinære forhold i 2013
- ▶ Styret vil gjøre sin innstilling overfor generalforsamling når årsregnskapet er klart i mars 2014.

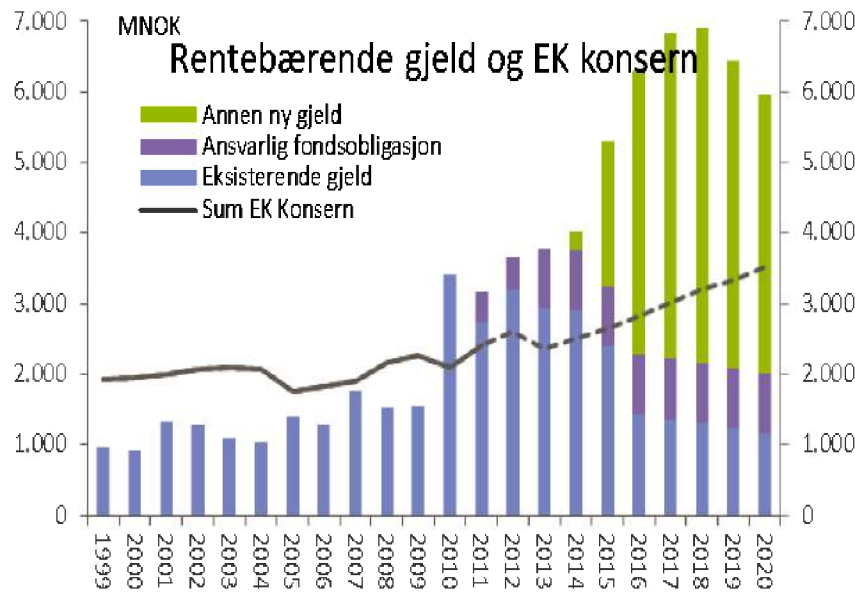
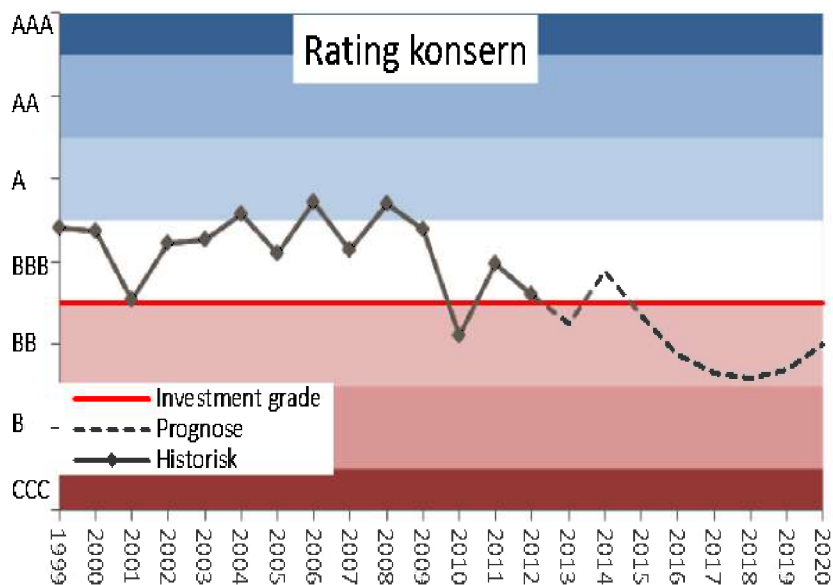
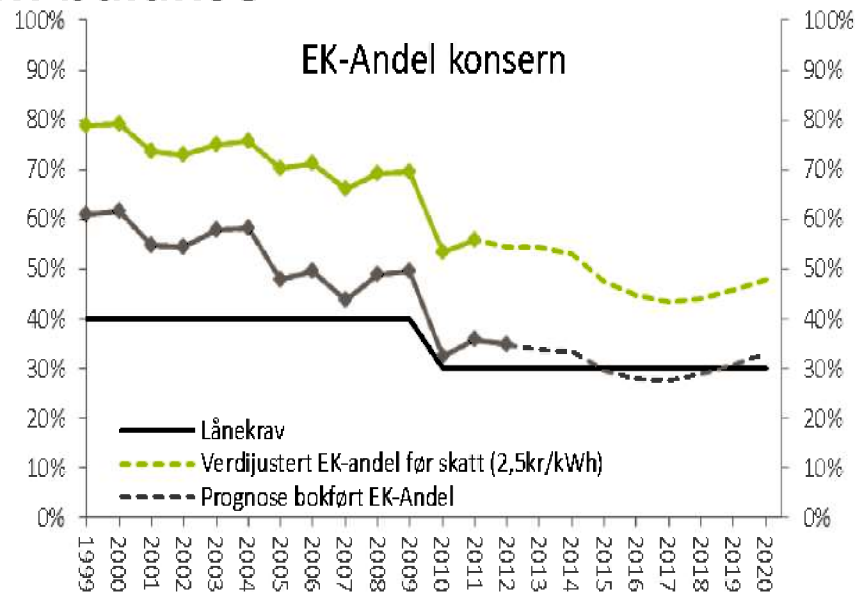
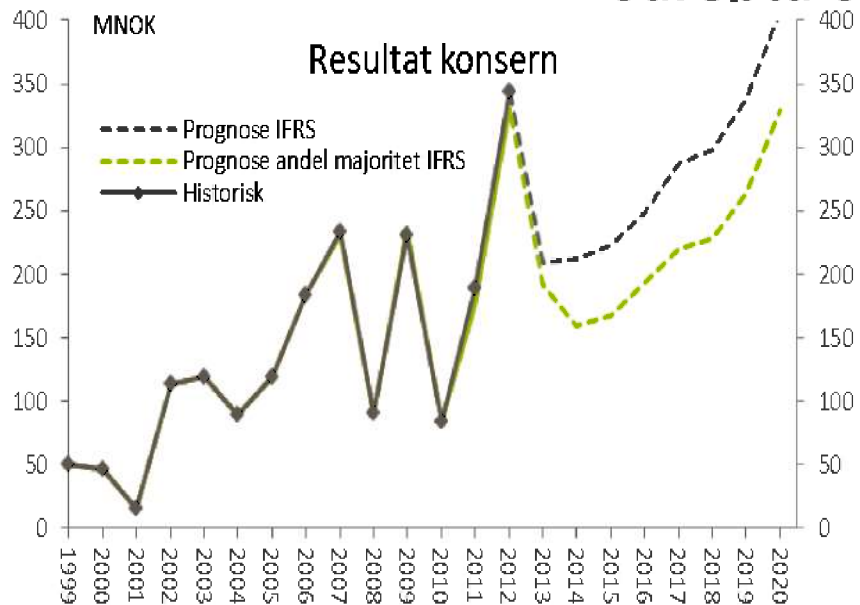
Forutsetninger for konsernprognose

Case: Kapitalbehov – uten nye investeringer ut over ordinære inv.

Case: TE opprettholder 50 % eierskap i Sarepta

Case: TE opprettholder 50 % eierskap i Sarepta, med prosj.finansiering

TE har ikke kapital og risikoevne til å finansiere 50 % eierandel i Sarepta over egen balanse

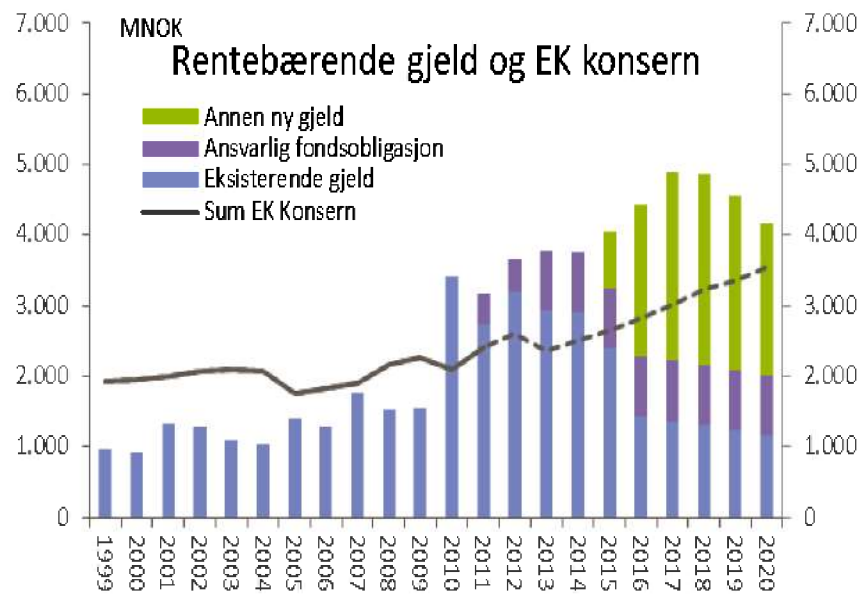
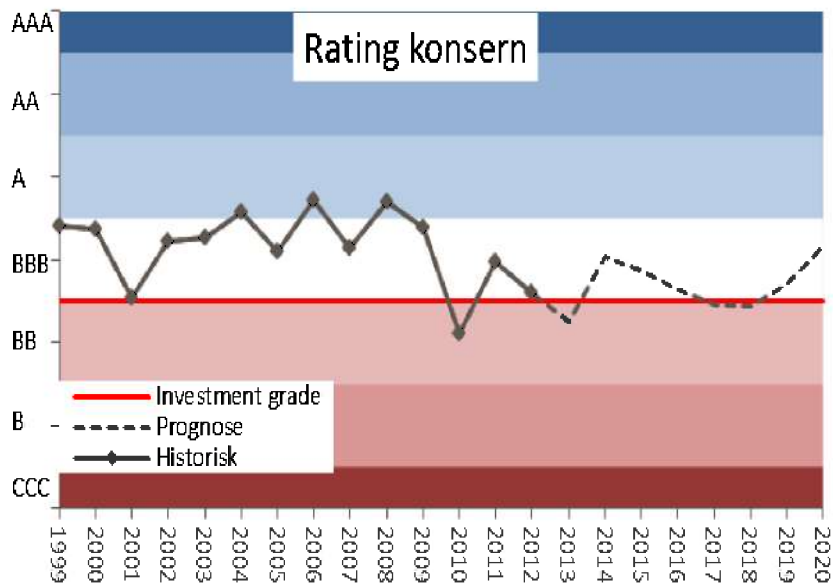
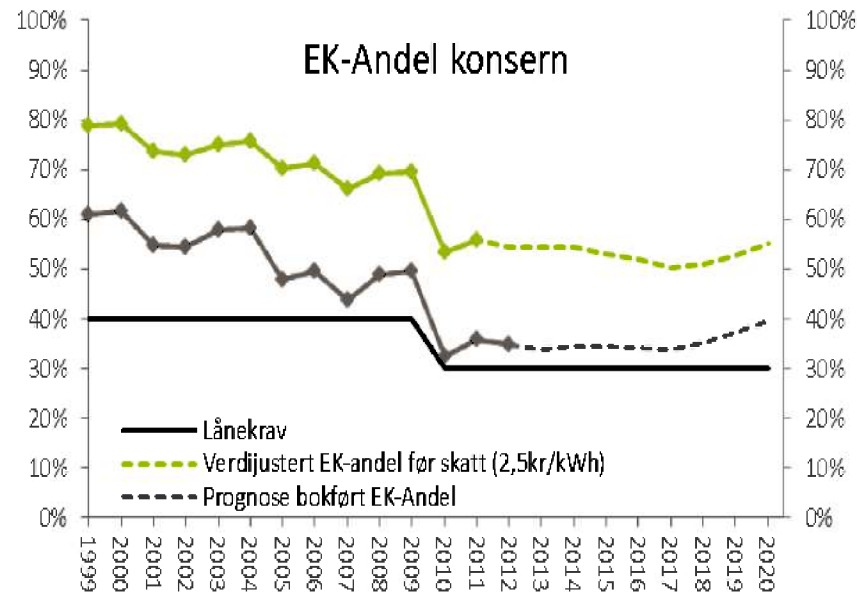
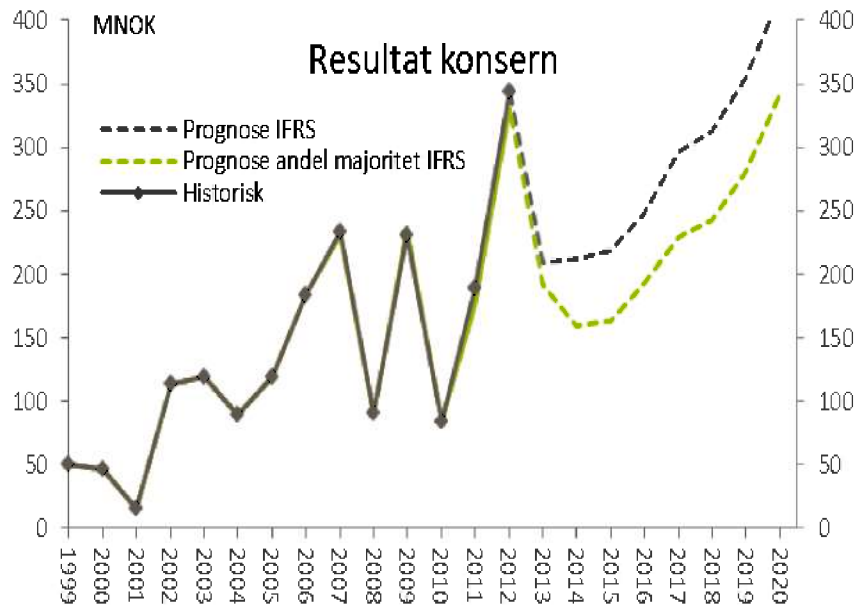
Forutsetninger for konsernprognose

Case: Kapitalbehov – uten nye investeringer ut over ordinære inv.

Case: TE opprettholder 50 % eierskap i Sarepta

Case: TE opprettholder 50 % eierskap i Sarepta, med prosj.finansiering

Kombinasjon av EK-tilførsel i TE (morselskapet) og vellykket prosjektfinansiering i Sarepta kan bidra til at en betydelig eierandel i Sarepta kan opprettholdes

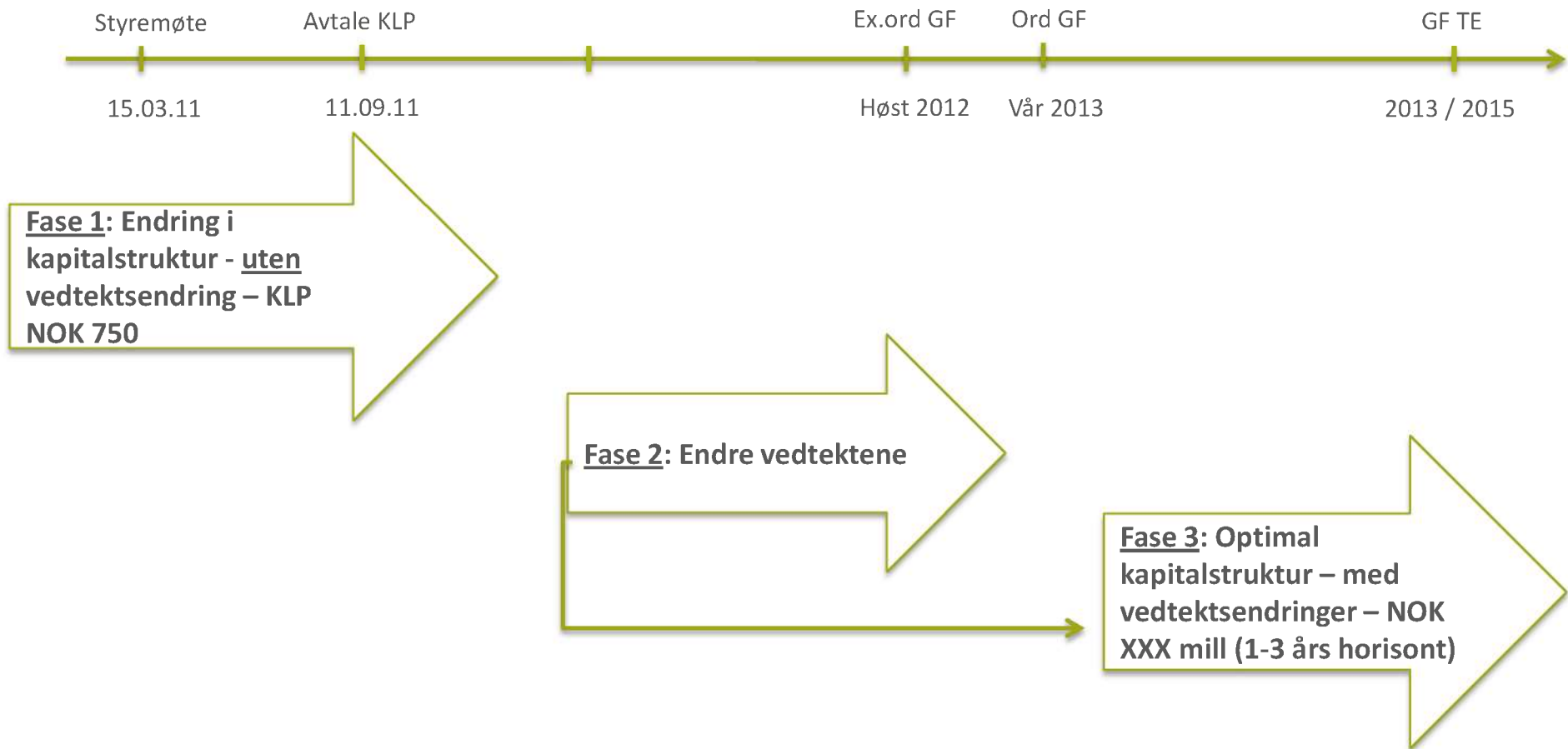
Oppsummering

- ▶ TE har en betydelig løfteevne
- ▶ Dette gjelder spesielt hvis eierne er villige til en emisjon i morselskapet på **inntil 1 mrd**
- ▶ I første omgang vil det være viktig å signalisere til omverdenen at dette er aktuelt, spesielt i forbindelse med forhandlinger med mulige partnere for Sarepta

Anbefalt løsning:

- ▶ På generalforsamling i mai 2014 gis styret fullmakt med 1 års varighet til å iverksette en emisjonsprosess med siktemål å emittere aksjer i TrønderEnergi AS for inntil NOK 1 milliard
- ▶ Emisjonsfullmakten er betinget av at egenkapitalen benyttes til EK-innskudd i Sarepta/evt nytt vindselskap og at forventet avkastning er i tråd med konsernets avkastningskrav på vindinvesteringer

I løpet av første halvår 2014 må Fase 3 gjennomføres

Et solid fundament for videre vekst –
i uendelighet
SPØRSMÅL ?

Aksjonæravtalen

► Vurdering:

- Ingen direkte motstrid mellom eksisterende aksjonæravtale og de forslag som er lansert

► Forslag:

- Eierne nedsetter et utvalg for å foreta en revisjon av avtalen da ikke alle bestemmelser synes like aktuelle i dag som på det tidspunkt avtalen ble inngått. Det er videre et poeng at det har kommet nye aksjonærer i selskapet som ikke har tiltrådt avtalen.

► Idag:

- Advokat Steffen Rogstad vil gå gjennom det eierutvalget har gjort så langt.